

Si₂ a₂chen₄ ne₄ dsa₂ HEBREOS

*Ma₂dsia₅ Diú₄ jág₁ quian'₅₄ dsa₂ mi₂güíg₃, tē₂le₃
quian'₅₄ Ja₁ñi'₅₄*

1 'Lióng₂ ráun₂ ca₂juá'₂ Diú₄ jág₁ jmig₄ ma₂líg'₂
ca₂tsí'₃ dsa₂ can'₅₄ quián₂ jniog₄, tsá₃ ca₂ne₅₄ jág₁
ca₂'é₂ tē₂le₃ quian'₅₄ dsa₂ i₂ca₂chein₃. **2** La₁ jmig₄
jé₁ca₂tó'₂ rë₂në₃ në₃, ma₂ca₂juá'₂ tság₅ jniog₄ tē₂le₃
quian'₅₄ Ja₁ñi'₅₄ i₂ca₂jmo₃ ca₂le₃jé₃ a₂cha₂ mi₂güíg₃;
ján₃ bá₄ o₄gú₃ 'éi₂ ma₂dsia₃ ca₂le₃jé₃. **3** 'Éi₂ bá₄ i₂lín₅
i₂jlán'₁ i₂tág₅ quió'₅ Diú₄; 'éi₂ bá₄ i₂lín₅ nió'₄ tē₃dsón'₂
i₂jáng'₅ léi₄ 'a₂ lia'₂ lín₅ Diú₄. Ján₃ bá₄ lín₅ 'éi₂ i₂jmo₅ 'í₁
ca₂le₃jé₃ quian'₅₄ jág₁ bén₂ quió'₅. Cang₂ jme₁ca₂rín'₃
'éi₂ dsáu₁ jniog₄, jaun₂ ca₂guá₂ guei'₅₄ i₂juíg₃ con₂
Diú₄ tē₂le₃ gu₂ ne₁ ne₄ta₁ quió'₅.

*Ja₁ñi'₅₄ Diú₄ bá₄ i₂juin'₂ gué₄ lia'₂ con'₂ gué₄ ángeles
4 Ma₂ca₂lin₃ Ja₁ñi'₅₄ Diú₄ i₂juin'₂ gué₄ lia'₂ con'₂
gué₄ ángeles, ia₁ ma₂gue₃ quió'₅ jmei₂ a₂ma₂líin₅ ta₁
a₂dsen₅₄ gué₄ lia'₂ con'₂ gué₄ ángeles.*

5 Tsá₃ líg'₂ ca₂juá'₂ Diú₄ ca₂tsí'₃ ángeles quiáin₅
'í₁jan₂ le₂la₂:

Lín'₅ 'ne₂ chi'₂-guein₂ quiáng₃;
jmig₄ në₃ ma₂lín₅ jniá₂ n'éi'₅.^{*}
On₃ gué₄ 'í₁jan₂ ángel tsá₃ ca₂'iin₃ jua'₅₄ a₂juá'₂ le₂la₂:
Lén₂ jniá₂ jmei₂ 'éi₂,
'éi₂ gué₂ lén₂ chi'₂-guein₂ quiáng₃.[†]

* **1:5** Salmo 2:7. † **1:5** 2 Samuel 7:14.

6 La₁ ja₁siá'₂ ně₃, lia'₂ con'₂ jme₁ca₂o₃jŋiai₃ Ja₁ŋi'₅₄
 i₂ne₅₄ mi₂güíg₃, jaun₂ juá'₂:
 Jui₁jme₂juag'₂ ca₂le₃jín₃ ángeles quián₅ Diú₄.‡
 7 Jui₁lia'₂ tē₂le₃ quió'₅ ángeles gué'₂ juá'₂:
 Jmo₅ Diú₄ a₂lín₅ ángeles co₂'nió'₄ dsí₂,
 jmo₂₃ a₂lín₅ i₂jme₂ti₃ ne₅₄
 co₂'nió'₄ le₁tsí'₅₄ si₂.§
 8 La₁ jui₁lia'₂ tē₂le₃ quió'₅ Ja₁ŋi'₅₄ ně₃, juá'₂:
 Jiog₅ ca₂le₃jé₃ jmíg₄ ne₄ta₁ quián'₂ 'ne₂,
 Diú₄ quiáng₃.
 Quian'₅₄ jág₁ tí₅* qui₂dsí'₁ 'ne₂ 'éi'₃.
 9 A₂'niog'₂ 'ne₂ a₂tí₅, a₂'ŋia'₅₄ 'ne₂ a₂'lig'₅₄;
 'Uig₅₄ jaun₂, Diú₄ ně₃, Diú₄ quiáng'₂,
 ma₂ca₂chein'₃ 'ne₂
 ne₄ jui₅ quió'₅ ca₂le₃jín₃ ríng'₂,
 ca₂jmo₃ Diú₄ a₂rë₂rín₅ 'au'₂ a₂jmo'₂ 'io'₂.†
 10 Ján₃ bá₄ juá'₂:
 Lia'₂ ne₁, 'ne₂ Te₁gui'₅₄ quiáng₃,
 ca₂jmo'₅₄ 'uig₅₄ tag₄ mi₂güíg₃;
 guei'₅₄ i₂juíg₃ gué'₂ ně₃,
 ta₁ a₂ca₂lë₃ quian'₅₄ gog'₂ bá₄ jaun₂.
 11 A₂dsí₃ŋí₂ ca₂le₃jé₃ a₂ně₅,
 la₁ 'ne₂ ně₃, con'₂ tan₅₄ bá₄ lín'₅ 'ne₂;
 rë₃'áu₂ a₂jaun₂ jui₁lia'₂ ni₁tsin'₅₄ dsa₂.
 12 A₂jóng'₅ a₂jaun₂ jui₁lia'₂ jé₁jón'₂ dsa₂ tsí₁'mí'₂.
 La₁ 'ne₂ ně₃, lia'₂ ma₂lín'₅ jaun₂ bá₄ 'ne₂.
 Tsá₃ o₁líg'₂ jmíg₄ dsiá₃ a₂chan'₂ 'ne₂.‡
 13 Tsá₃ líg'₂ ca₂juá'₂ Diú₄ ca₂tsí'₃ 'i₁jan₂ ángel le₂la₂:

‡ 1:6 Deuteronomio 32:43. § 1:7 Salmo 104:4. * 1:8 lit.
 "Quian'₅₄ 'ma₂í₅₄ dsau₅." † 1:9 Salmo 45:6-7. ‡ 1:12 Salmo
 102:25-27.

Né₂ con₂ jniá₂ tē₂le₃ gu₃ ne₁,
 ca₂lia'₂ ca₂tě₂ jmiг₄
 a₂tón'₁ jniá₂ dsa₂ i₂'iog₅₄ o₄tag'₄. §
14 Ia₁ lín₅ ángeles jme₂dsí₂ i₂jme₂'o₅₄ i₂chen₄
 a₂jme₂ti₃ ta₁ ne₄ i₂ca₂tín₂ gue₃ a₂lió₂ Diú₄.

2

Tion₅₄ 'nió'₅ tón'₂ dsa₂ jui₅

1 'Uig₅₄ jaun₂ bá₄ tion₅₄ niog₅ tion'₂ jniog₄ jui₅
 'ñio₅ lin₃ gué₄, jág₁ a₂ma₂néi₁ jniog₄, ia₁jaun₂ tsá₃
 qui₂dsi₃cón'₅ jniog₄ jui₅.

2 Ia₁ chi₂jua'₂ tion₅₄ jme₁jme₂ti₃ dsa₂ 'éi'₃ jaun₂
 a₂ca₂quiog₂ Diú₄ ma₂líg'₂ tē₂le₃ quian'₅₄ ángeles
 quiáin₅, jaun₂ chi₂jua'₂ qui₂ca₂gue₃ dsa₂ uig₅ 'a₂
 con'₂ ca₂tín₂ jme₁ca₂'náu₂ dso₄, **3** ¿'a₂ bá₄ lia'₂ lé₂
 le₃lió₂ jniog₄ në₁jua'₂ tsá₃ tion'₂ jniog₄ jui₅ jág₁ a₂ñí₄
 lë₃ quen₅ a₂lió₂ jaun₂? Ia₁ 'ñiog₅ bá₄ Te₁gui'₅₄ 'éi₂
 i₂ca₂juá'₂ le₂'uig₅₄ jág₁ a₂lió₂ jaun₂. Jaun₂ gué₄
 qui₂ca₂cué₃ jág₁ dsau₅ tság₅ jnia'₅₄ dsa₂ i₂ca₂nág₂.

4 Ján₃ bá₄ ca₂cuë₃ Diú₄ jág₁ dsau₅ tē₂le₃ quian'₅₄
 léi₄ a₂dsi₃gó'₃ dsí₅ dsa₂ ca₂jmo₃ 'lióng₂ ráun₂, ján₃ bá₄
 tē₂le₃ quian'₅₄ Jme₂dsí₂ Jñió₅ i₂ma₂qui₂ma₂cuíñ₃
 jniog₄ le₂jau₂ le₂jau₂ lia'₂ con'₂ lë₅ a₂'nio₃ 'éi₂.

Ca₂lin₃ Jesú₂ lia'₂ lín₅ riin'₅₄

5 On₃jua'₅₄ o₄gú₃ ángeles ca₂dsia₃ mi₂güíg₃ a₂já₅,
 a₂'ë₂ jnia'₅₄.

6 La₁ia₁ cha₂ bá₄ caun₂ ja₁ma₂cuë₅ dsa₂ jág₁ dsau₅
 le₂la₂;
 ¿I₂'ein₂ bá₄ dsa₂ mi₂güíg₃,

§ **1:13** Salmo 110:1.

a₂ŋí₄ lë₃ dsau'₂ 'au'₂ 'éi₂?
 ɿl₂'ein₂ bá₄ tsí₁jon₂ dsa₂ mi₂güí₃,
 a₂ŋí₄ lë₃ tón'₂ 'ne₂ jui₅ 'éi₂?
 7 Ca₂jmoi'₅₄ ca₂tiá₂ mei'₂ gué₄
 con'₂ gué₄ ángeles quiáng'₂;
 la₁ ma₂ca₂jme₃juíin'₂, ma₂ca₂jmo'₅₄ a₂lín₅ i₂dsen₅₄
 gué₄,
 [ca₂dsiain'₅₄ a₂nio₃ gu₂ a₂ca₂jmo'₅₄ 'ne₂ quian'₅₄
 gog'₂,]*
 8 ma₂dsia'₅₄ 'ne₂ ca₂le₃jé₃ o₄tag₁₂.†
 Jaun₂ ně₃, jme₁ca₂dsia₃ Diú₄ ca₂le₃jé₃ o₄tag₄ dsa₂
 mi₂güí₃, tsá₃ ma₂'e₂ cha₂ jua'₅₄ a₂tsá₃ niog₅ gu₂ 'éi₂.
 La₁ia₁ rë₂ně₃ ně₃, tsá₃ ma₂léi₄ gué₄ a₂niog₅ gu₂ 'éi₂
 le₃jé₃.
 9 La₁ia₁ jín₄ bá₄ jniog₄ Jesús i₂ca₂lin₃ ca₂tiá₂ mei'₂
 gué₄ con'₂ gué₄ ángeles, ca₂rë₃juíin'₂, ca₂lín₃ i₂dsen₅₄
 gué₄ ně₃ ia₁ ca₂i₃ñí₂ uig₅ ne₄ 'mú₃, ia₁jaun₂ le₃cui'₅
 'mú₃ o₄quió'₄ ca₂le₃jín₃, ia₁ a₂'ua₁ dsí₅ Diú₄.
 10 Quió'₅ Diú₄ bá₄ le₃jé₃; të₂le₃ quian'₅₄ 'éi₂ ca₂lë₃
 le₃jé₃. Jaun₂ 'nio₃ Diú₄ chóin'₂ ca₂le₃jín₃ chi'₂-guein₂
 quiáin₅, a₂lén₂ 'éi₂ jláin'₁ co₂lë₅ quiain'₅₄. Uig₅₄ jaun₂,
 dsi₂ten₅₄ bá₄ a₂ca₂jme₃'ñia₅ Diú₄ ca₂jme₃'ñiai₂₃ Jesu-
 cristo të₂le₃ quian'₅₄ jmi₁uig₅ a₂ca₂i₃ñí₂ jme₁ca₂niá₃
 juí₅ a₂lióin₂ 'éi₂.
 11 Ia₁ juí₁lia'₂ i₂jme₂jnió₃ quian'₅₄ i₂rë₂jnió₃ ně₃,
 jan₂ bá₄ Jmei₂ chan₂. Uig₅₄ jaun₂, tsá₃ gui'₅₄ Ja₁ñi'₅₄
 Diú₄ të'₂ dsa₂ 'éi₂ riin'₅₄.
 12 Le₂la₂ juá'₂ ne₄ si₂;
 'In₄ jniá₂ 'ne₂ jín₄ ríng'₃,

* 2:7 Chog₅₄ si₂ a₂dse₃ gué₄ tsá₃ le₁ton₅ jág₁ a₂tió'₅₄ 'ñiό'₃ corchetes
 [le₂la₂]. † 2:8 Salmo 8:4-6.

te₂jë₄ ja₁le₁nj₁'₂ dsa₂
'ë₅₄ jniá₂ son₅₄ a₂jme₁juag'₂ quiáng'₂.‡

13 Ján₃ bá₄ juá'₂:

Caun₂ bá₄ 'ag₁₂ dsí₃ ja₁con₂ 'éi₂.§

Con'₂ siá'₂ táng₃ juá'₂;

ja₁lá₃ bá₄ chén'₅ jniá₂,

ca₂lia'₂ ma₂quian'₅₄ chi'₂-guein₂

i₂ma₂cuín₃ Diú₄ jniá₂.*

14 Jui₁lia'₂ ca₂tín₂ chi'₂-guein₂ jan₂ chog₅₄-jmei₂
dsa₂ mi₂güíg₃ caun₂ jmi₂ 'ain₅₄, ján₃ bá₄ le₂në₅
ca₂tín₂ Jesús caun₂ jmi₂ 'ain₅₄ quian'₅₄ dsa₂ mi₂güíg₃,
ia₁jaun₂ tè₂le₃ quian'₅₄ 'mú₃ quió'₅ lé₂ le₃lí'₂ ne₄ 'éi₂
i₂io₅ bí₂ quió'₅ 'mú₃, co₂'nió'₄ le₃jua'₅₄ i₂së₃dsen₃.

15 Ján₃ bá₄ le₂jaun₂ ca₂jmo₃ ia₁jaun₂ lé₂
le₃qui₂le₃chen'₂ dsa₂ i₂në₂jag₄ bá₄ i₂qui₂rë₂'ñe'₅₄,
ia₁ca₂le₃jé₃ jmig₄ a₂chain₂, gó'₅ 'mú₃ quió'₅.

16 Ia₁ dsón'₂ bá₄ on₃juá'₅₄ jaun₂ ca₂guain₃ jua'₅₄
a₂jme₃'oin₅₄ ángeles; ta₁ jaun₂ bá₄ ca₂guain₃
a₂jme₃'oin₅₄ tsí₁jon₂ Abraham.

17 'Uíg₅₄ jaun₂, tion₅₄ bá₄ ca₂liin₃ ca₂le₃jé₃ jui₁lia'₂
lín₅ dsa₂ mi₂güíg₃ riin'₅₄, ia₁jaun₂ dsióg₄ léin₂ jan₂
jme₂dsa₂ dsen₅₄ i₂né₂ dsí₅, i₂rë₂ti'₅₄ ně₃, ia₁jaun₂
jniá'₂ dsáu₁ dsa₂ tè₂le₃ quian'₅₄ a₂jéin'₂ ne₄ Diú₄.

18 Jaun₂ jui₁lia'₂ ca₂nág₃ uíg₅ 'éi₂ jme₁ca₂caun₃
Diú₄ táu₂, ján₃ bá₄ le₂né₅ qui'₅₄ jmig₄ jme₃'oin₅₄
jui₁lia'₂ dsa₂ i₂cáun₂ dsa₂ táu₂.

3

Jesús bá₄ i₂dsen₅₄ guë₄ con'₂ guë₄ Moisés

‡ 2:12 Salmo 22:22.

§ 2:13 Isaías 8:17.

* 2:13 Isaías 8:18.

1 Le₂jaun₂ 'nia'₂ rín'₅₄ jniog₄ i₂ma₂rë₂tson₄ quián₅ Diú₄, 'nia'₂ i₂ca₂tín₂ të₂ Diú₄ guei'₅₄ i₂juíg₃, dsiog₂'au'₂ 'nia'₂ Cristo Jesú_s i₂chen₄ quián₅ Diú₄, jáñ₃ bá₄ i₂lín₅ jme₂dsa₂ dsen₅₄ i₂'ín₅ jniog₄.

2 'Niog₅ Jesú_s ma₂ca₂rë₃ti'₅₄ ja₁con₂ Diú₄ i₂ca₂'ag₃ a₂jmo₃ ta₁ në₅, juí₁lia'₂ ca₂jme₃ti₃ Moisés con'₂ ta₁ jme₁chéin'₄ ja₁con₂ ca₂le₃jín₃ chi'₂-guein₂ quián₅ Diú₄.

3 La₁ia₁ ca₂tín₂ Jesú_s jme₃juag'₂ dsa₂ con'₂ gué₄ Moisés, juí₁lia'₂ quen₅ gué₄ dsa₂ i₂jmo₅ 'né₅ con'₂ gué₄ tsí₁'né₅ 'ñiog₅.

4 Juí₁lia'₂ caun₂ 'né₅, tion₅₄ bá₄ chan₂ i₂jmo₃; la₁ 'ñiog₅ bá₄ Diú₄ ca₂jmo₃ ca₂le₃jé₃ 'e₂ a₂cha₂.

5 Ca₂jme₃ti₃ Moisés ja₁con₂ ca₂le₃jín₃ chi'₂-guein₂ quián₅ Diú₄, con'₂ ta₁ a₂jme₁líin₄ ne₄ Diú₄, qui₂ca₂jáng'₃ jág₁ dsau₅ juí₁lia'₂ jág₁ quió'₅ Diú₄ a₂jme₁juá'₂.

6 La₁ia₁ Cristo në₃, rë₂ti'₅₄ bá₄ a₂lín₅ Ja₁ñi'₅₄ Diú₄ i₂chén'₅ ne₄ ca₂le₃jín₃ chi'₂-guein₂ quián₅ Diú₄. Chi'₂-guein₂ 'éi₂ lág₅ jniog₄ guio₅₄ në₁jua'₂ chan₂ jniog₄ tiá₂ a₂caun₂ 'ei₅ dsí₅ jniog₄, jmo₂ jniog₄ 'io'₂, ia₁ cha₂ a₂'ín₂ dsí₅ jniog₄ tag₃; a₂jaun₂ bá₄ 'io'₂ jein₂ jniog₄.

7 'Uíg₅₄ jaun₂, lë₅ juí₁lia'₂ juá'₂ Jme₂dsí₂ Jñió₅ ne₄ si₂:

Jmíg₄ në₃ në₁jua'₂ nag'₂ 'nia'₂ jág₁ quió'₅ Diú₄,

8 Tsá₃ lë₂jme₂uá'₂ 'nia'₂ 'au'₂

juí₁lia'₂ ca₂jmo₃ i₂lin₅₄ ca₂nau₂ 'nei₂ ca₂cain₃ táu₂ Diú₄ 'uë₃ co₂'ñiog₅ jaun₂.

9 Ja₁jaun₂ ca₂caun₃ táu₂ jniá₂

dsa₂ can'₅₄ quián'₂ 'nia'₂ ma₂líg'₂, o₁jnjia'₅₄ ma₂qui₂ma₂jág₃ ta₁ quió₃

ma₂të₂láu₃ ñi₂.
 10 'Uíg₅₄ jaun₂ ca₂jén₂ dsi₃
 quian'₅₄ dsa₂ i₂jme₁chan₂ jmi₄ jaun₂,
 jaun₂ ca₂juá'₃ jniá₂:
 "Con'₂ tan₅₄ bá₄ i₂nio₄ dsa₂ në₅
 qui₂dsi₂cón'₅ dsi₅,
 tsá₃ 'nio₃ le₃cuí'₅ jui₅ quió₃."
 11 'Uíg₅₄ jaun₂ ca₂íñ₃ jniá₂ 'ñiό₃
 jme₁ca₂'í₃ 'nei₂ dsi₃,
 a₂tsá₃ dsi₁len₃ 'éi₂
 jua'₅₄ a₂jñia₃ ja₁con₂ jniá₂.^{*}
 12 Rin'₅₄ jniog₄, jmo₄ 'nia'₂ 'í₁ ia₁jaun₂ 'i₁jan'₂ 'nia'₂
 tsá₃ le₃ua'₂ dsi₅, jua'₅₄ a₂'nio₃ náu₃ cau₅ ja₁con₂ Diú₄
 jén'₃ ia₁ tsá₃ 'éin₂ jág₁ quió'₅.
 13 Të₂le₃ cuë'₅₄ 'nia'₂ bí₂ ríng'₂ le₂jang'₂ le₂jang'₂
 lia'₂ caun₂ jmi₄, tē₁lia'₂ jiog₅ "jmi₄ në₃" a₂ma₂juá'₂
 Si₂, ia₁jaun₂ 'i₁jan'₂ 'nia'₂ tsá₃ le₃ua'₂ 'au'₂ tsá₃
 le₃gan'₂ 'nia'₂ quian'₅₄ dso₄.
 14 Ia₁ i₂ma₂quián₅ Cristo bá₄ jniog₄, në₁jua'₂
 ca₂tián₃ jniog₄ tē₂ jé₁ca₂tó'₂ caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₅ jniog₄
 jág₁ quió'₅ lia'₂ con'₂ lë₅ jme₁ca₂rë₃ 'éin₂ le₂uíg₅₄.
 15 Jui₁lia'₂ ma₂në₂juá'₂:
 Jmi₄ në₃, në₁jua'₂ ca₂nei'₂ 'nia'₂
 jág₁ quió'₅ Diú₄,
 tsá₃ jme₁ua'₂ 'nia'₂ 'au'₂,
 jui₁lia'₂ ca₂jmo₃ i₂lin₅₄
 ca₂nau₂ 'nei₂ ne₄ Diú₄.[†]
 16 ¿'Ein₂ éi₂ i₂ca₂nág₂ jág₁ quió'₅ Diú₄ jaun₂ ca₂nau₂
 'nei₂ cang₂ jaun₂? Ca₂le₃jín₃ dsa₂ i₂ca₂'uín'₂ Moisés
 'uë₃ Egipto, i₂'éi₂ bá₄.

* 3:11 Salmo 95:7-11. † 3:15 Salmo 95:7-8.

17 ḡ'Ein₂ quian'₅₄ ca₂rë₃'né₃ Diú₄ con'₂ të₂láu₃ ñj₂? Quian'₅₄ dsa₂ i₂ca₂'náu₂ dso₄ bá₄, i₂ca₂dsan₃ 'uë₃ co₂'ñiog₅ jaun₂.

18 ḡJa₁con₂ 'ein₂ ca₂cuë₃ Diú₄ jág₁ quió'₅ a₂tsá₃ dsi₁lein₃ jua'₅₄ jnja₃ quiong'₅₄? Ja₁con₂ dsa₂ i₂tsá₃ ca₂nág₂ gau₂ jág₁ quió'₅ bá₄.‡

19 Jaun₂ ne₄ jniog₄, le₂jaun₂ bá₄ ca₂i₃ñíi₂: tsá₃ a₁jaun₂ ca₂i₃toin'₅₄, 'uig₅₄ ia₁ a₂tsá₃ ca₂rë₃'éin₂.

4

1 'Uig₅₄ jaun₂, të₁lia'₂ ron₅ guë₄ jág₁ a₂ma₂cuë₃ Diú₄ a₂dsi₁no₃ jniog₄ ja₁dsi₁jnja₁ ja₁coin₂, 'nió'₅ jmó₁ jniog₄ 'í₁ con'₂ tsá₃ ñjó₅ në₁jua'₂ 'ein₂ 'nia'₂ tsá₃ ca₂ting'₂ ja₁jaun₂.

2 Ia₁ ján₃ bá₄ le₂jaun₂ ma₂ca₂rë₃'é₂ jág₁ a₂lió₂ ja₁con₂ jniog₄ jui₁lia'₂ ma₂ca₂rë₃'é₂ ja₁con₂ 'éi₂; la₁ia₁ tsá₃ ta₁ ca₂jmo₃ co₂ñí₂ a₂ca₂nág₂ jág₁, 'uig₅₄ ia₁ a₂tsá₃ ca₂'an₂ dsí₅ jág₁ jaun₂ jua'₅₄ a₂ca₂rë₃'éin₂.

3 La₁jniog₄ i₂ma₂ca₂rë₃'éin₂ në₃, dsi₁no₃ bá₄ jniog₄ dsi₁jnja₁₂ ja₁jaun₂ jui₁lia'₂ a₂ma₂juá'₂ Diú₄:

'Uig₅₄ jaun₂ ca₂'ín₃ jniá₂ 'ñjó₃,
jme₁ca₂'í₃ 'nei₂ dsí₃,

a₂tsá₃ dsi₁len₃ 'éi₂
jua'₅₄ jnja₃ ja₁con₂ jniá₂.*

La₁ia₁ ma₂ca₂'íó'₃ ta₁ quió'₅ Diú₄ ca₂le₃ ca₂'nio₃ mi₂güí₃.

4 Ia₁cha₂ja₁juá'₂ ne₄ Si₂le₂la₂, a₂'ë₂₃ jë₁ca₂të₂ guio₃ jmig₄: "Ca₂jnja₃ Diú₄ jë₁ca₂të₂ guio₃ jmig₄, jme₁ca₂lë₃ ca₂le₃jë₃ ta₁ quió'₅."† **5** Con'₂ siá'₂ táng₃ juá'₂ ne₄ Si₂: "Tsá₃ dsi₁lein₃ jua'₅₄ a₂jnja₃ ja₁con₂ jniá₂."

‡ **3:18** 'Nio'₂ ja₁ton₅ Números 14:22-23. * **4:3** Salmo 95:11; ján₃ bá₄ le₂në₅ † **4:4** Génesis 2:2.

6 La₁ jui₁lia'₂ chan₂ i₂lin₅₄ i₂'nió'₅ tón'₃ ja₁jaun₂, i₂sián'₂ gué'₂ tsá₃ ca₂i₁tion'₅₄ le₂jniá₅ jme₁ca₂nág₂ jág₁, 'uig₅₄ ia₁ a₂tsá₃ ca₂rë'₃'ein₂, **7** con'₂ siá'₂ ca₂tióng₃ Diú₄ caun₂jmig₄ ca₂juá'₂ të₂le₃ quian'₅₄ David 'lióng₂ nj₂ cang₂ jaun₂ ca₂të'₃ "jmig₄ në'₃" jme₁ca₂juá'₂ ne₄ Si₂ jág₁ a₂ma₂ca₂juá'₂ le₂jniá₅:
Jmig₄ në'₃ në₁hua'₂ ca₂nei'₂ 'nia'₂ jág₁ quió'₅ Diú₄, tsá₃ lë₁jme₂'uá'₂ 'nia'₂ 'au'₂.[‡]

8 Ia₁ jua'₅₄ mei'₂ gué₃ Josué ca₂cuë₃ caun₂ ja₁jnia₃ dsa₂, tsá₃ jaun₂ jme₁juá'₂ Diú₄ cang₂ jaun₂ jme₁'ë₃ jmig₄ siá'₂.

9 Jaun₂ lë₃, lia'₂ ma₂cha₂ jaun₂ bá₄ jmig₄ sa₅₄ ja₁jnia₅ dsa₂ juig₂ quián₅ Diú₄. **10** Ia₁ jui₁lia'₂ ca₂jnia₃ Diú₄ ta₁ quió'₅ a₂ca₂jmo₃, ján₃ bá₄ le₂jaun₂ jui₁lia'₂ i₂dsi₃ton'₅₄ dsi₃jnia₅₄ ja₁con₂ Diú₄, tí₂ ta₁ quió'₅, jnia₃.

11 'Uig₅₄ jaun₂ 'nió'₅ 'niog'₅₄ jniog₄ jui₅ a₂quen'₂ bí₂ a₂dsi₁no₃ ja₁jaun₂, ia₁jaun₂ 'i₁jan₂ tsá₃ 'ein₂ tián'₃ a₂cán₂ jui₅ a₂ca₂i₁nio₄ 'éi₂ a₂tsá₃ ca₂nág₂ gau₂ jág₁ quió'₅ Diú₄.

12 Ia₁ jén'₃ bá₄ jág₁ quió'₅ Diú₄, 'io₅ bí₂ në'₃, 'ñio₅ chen'₂ con'₂ gué₄ caun₂ nj₁tág₂ 'mu₃ le₃tin₃ ton₂, dsi₂tia₃ ca₂të₂ né'₃ jmo₅ le₁dso'₅₄ të₂dsí₅ dsa₂ quian'₅₄ jme₂dsí₂, jmo₅ le₁dso'₅₄ ja₁jón'₅ quian'₅₄ dsí₅ ni₁mu₅ në'₃, jme₂jnia₅ ca₂le₃jé₃ 'e₂ dsi₂jiog₅ dsí₅ dsa₂, ca₂le₃jé₃ 'a₂ lia'₂ lí₂ dsa₂ në'₃.

13 Ca₂lia'₂ 'i₁caun₂ a₂ca₂jmo₃ Diú₄ tsá₃ lé₂ le₃'má₂ ne₄ 'éi₂; ca₂le₃jé₃ bá₄ rë₂jniá₂ rë₂na₄ ne₄ i₂dsi₁jang'₅₄ jniog₄ cuenta quián₂.

*Lín₅ Jesús Jme₂dsa₂ Dsen₅₄ i₂juin'*₂

[‡] **4:7** Salmo 95:7-8.

14 Jaun₂ nē₃, jme₂dsa₂ dsen₅₄ i₂juīn'₂ quián₂ jniog₄ lín₅ Jesús, Ja₁ñi'₅₄ Diú₄, i₂ca₂uíg₂ guei'₅₄ i₂juíg₃. 'Uíg₅₄ jaun₂ 'nió'₅ caun₂ chan'₅₄ jniog₄ tiá₂ jág₁ a₂'éin₂ jniog₄.

15 On₃hua'₅₄ a₂tsá₃ lé₂ dsia₃ nēi₂ dsí₅ jme₂dsa₂ dsen₅₄ quián₂ jniog₄ jé₁ma₂ca₂uáu₂ jniog₄. Ia₁ ma₂ca₂caun₃ dsa₂ ca₂le₃jé₃ táo₂ quió'₅, juí₁lia'₂ cáun₂ dsa₂ táo₂ jniog₄, la₁ia₁ tsá₃ dso₄ ca₂'náu₂ 'éi₂.

16 Jaun₂ nē₃ ma₃ jme₁quián₄ jniog₄ caun₂ bá₄ 'ei₅ dsí₅ ca₂të₂ ne₄ta₁ ja₁guá₄ Diú₄ i₂'ua₁ dsí₅, ia₁jaun₂ dsia₃ 'éi₂ nēi₂ dsí₅, a₂jme₃'o₅₄ a₂'ua₁ dsí₅ jé₁ma₂ca₂rë₃'nió'₅ quián₂ jniog₄.

5

1 I₂rë₂quion'₅₄ jin₄ dsa₂ mi₂güíg₃ bá₄ le₂jan₂ le₂jan₂ jme₂dsa₂ dsen₅₄ a₂rë₂'iin₄ a₂chéin'₅ ne₄ jág₁ o₄quió'₄ dsa₂ mi₂güíg₃ ne₄ Diú₄ ia₁jaun₂ jén'₃ juí₁lia'₂ 'e₂ 'nió'₅ jén'₃, a₂qui₃dsí₂já'₂ nē₃ o₄quió'₄ dsáu₁ dsa₂.

2 Jaun₂ juí₁lia'₂ jme₂dsa₂ le₂'éi₂, ján₃ bá₄ lín₅ dsa₂ mi₂güíg₃ a₂'uain₅₄; lé₂ bá₄ jme₃'ua₁ dsí₅ ja₁con₂ juí₁lia'₂ dsa₂ i₂tsá₃ ní₅, juí₁lia'₂ dsa₂ i₂ma₂i₂nio₄ cau₅ juí₅ nē₃.

3 'Uíg₅₄ ia₁ a₂lín₅ dsa₂ mi₂güíg₃ 'uain₅₄, tion₅₄ 'nió'₅ jén'₃ ne₄ Diú₄, lia'₂ o₄quió'₄ dsáu₁ 'njog₅ lia'₂ o₄quió'₄ dsáu₁ dsa₂ juig₂ táng₃.

4 'I₁jan₂tsá₃ lé₂le₃lén₂ ta₁juë'₂jaun₂hua'₅₄a₂le₃'iin₃ 'njog₅; tion₅₄ bá₄ 'nió'₅ 'ag₃ Diú₄ juí₁lia'₂ ca₂'iin₃ Aarón.*

5 Ján₃ bá₄ le₂në₅ lë₅ quian'₅₄ Cristo. Tsá₃ ca₂jme₃juin'₂ 'njog₅ jua'₅₄ ca₂'iin₃ 'njog₅ a₂léin₂

* **5:4** Aarón: 'Nio'₂ ja₁ton₅ Éxodo 4:14.

jme₂dsa₂ dsen₅₄; Diú₄ bá₄ ca₂'ag₃ ta₁ juë'₂ jaun₂.
Jaun₂ ca₂juá'₂ Diú₄:

Lín'₅ 'ne₂ chi'₂-guein₂ quiáng₃;

Jmig₄ në₃ ma₂lín₅ jniá₂ ñéi'₅.†

6 Ján₃ bá₄ le₂në₅ juá'₂ ja₁siá'₂ táng₃:

Lín'₅ 'ne₂ jme₂dsa₂ con'₂ tan₅₄,

ca₂ne₅₄ lia'₂ jme₁lín₄ Melquisedec.‡

7 Lia'₂ con'₂ jme₁chan₂ Jesú_s mi₂güíg₃ la₂, ca₂mi₃
tiá₂ ne₄ Diú₄ Jmei₂, ca₂'o₃ a₂jme₁mi₂₃ tion₅₄ ne₄ 'éi₂
i₂io₅ bí₂ a₂jme₁lió₂ ne₄ 'mú₃. Jaun₂ Diú₄ në₃ ca₂nág₂
bá₄ quió'₅, 'uig₅₄ ia₁ a₂ca₂nág₂ gau₂ jág₁ quió'₅ 'éi₂.

8 O₁jnia'₅₄ jme₁lín₄ Ja₁ñi'₅₄ Diú₄, ca₂rë₃tíin₃ a₂nag₃
gau₂ të₂le₃ quian'₅₄ uig₅ a₂ca₂i₃ñíi₂.

9 Jaun₂ jme₁ca₂rë₃'ñia₅ quió'₅, jaun₂ guë₄ ca₂liin₃
'uig₅₄ ja₁lión₂ co₂tan₅₄ ca₂le₃jín₃ i₂nag₅ gau₂ jág₁
quió'₅, 10 ia₁ Diú₄ bá₄ ca₂'ag₃ a₂léin₂ jme₂dsa₂ dsen₅₄
ca₂ne₅₄ lia'₂ jme₁lín₄ Melquisedec.

Go'₂ në₁jua'₂ ca₂tí₂ dsa₂ a₂'éin₂

11 'Lióng₂ bá₄ jág₁ le₂në₅ cha₂ a₂'nió'₅ jua'₅₄ jnia'₅₄,
la₁ia₁ quian₅ ta₁ jua'₅₄ a₂jme₁tin₅ jnia'₅₄ 'nia'₂ jág₁ në₅,
ia₁ a₂ca₂lin'₃ 'nia'₂ cang₄ dsei'₂.

12 Ma₂líg₂ bá₄ ca₂rë₃'én'₂ 'nia'₂ jág₁; rë₂në₃ le₃jua'₅₄
a₂ma₂ca₂tíng'₂ 'nia'₂ léng'₂ të₅. La₁ tion₅₄ bá₄ 'nió'₅
jme₃tag₅ táng₃ dsa₂ quian'₅₄ 'nia'₂ jág₁ 'ua₁ le₂'uig₅₄
quió'₅ Diú₄, në₂jag₄ bá₄ a₂'nió'₅ 'ag'₅₄ 'nia'₂ jmá'₃
dsi'₅₄, 'nió'₄ a₂jme₁quíg'₂ 'nia'₂ ñí₅.

13 Jaun₂ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂'ín'₂ jmá'₃ dsi'₅₄, lín₅ jui₁lia'₂
lín₅ guein₂ i₂tsá₃ lin₄ tin₂ jág₁ quió'₅ jui₅ co₂dsau₅.

† 5:5 Salmo 2:7. ‡ 5:6 Salmo 110:4.

14 Ju*i*lia'₂ má₃ quió'₅ dsa₂ can'₅₄ ně₃, lě₅ jmá'₃ quió'₅ dsa₂ ma₂ron₂, quió'₅ dsa₂ i₂ma₂'en₅₄ dsí₅ i₂ca₂rë₃tín₃ i₂ca₂rë₃ñjí₅ na₂ ju*i*₅ dse₃, na₂ ju*i*₅ 'lig'₅₄ 'e₂.

6

1 Jaun₂ ně₃, ju*i*dsiá₁ jniog₄ cau₅ jág₁ le₂'uig₅₄ quió'₅ Cristo a₂ma₂ca₂jme₁tag₅ jniog₄. Ma₃dsau₅₄ jniog₄ ne₄ ju*i*₅ ia₁jaun₂ lén₂ jniog₄ dsa₂ ma₂ron₂. Tsá₃ ma₂'nió'₅ jua'₅₄ a₂quián₂ táng₃ jniog₄ 'uig₅₄ jág₁ ju*i*lia'₂ jë₁jme₂tsín₃ dsa₂ dsí₅ a₂tsá₃ ma₂jmo₂₃ ju*i*lia'₂ a₂jiog₂₃ ju*i*₅ 'mú₃, ju*i*lia'₂ 'a₂ lia'₂ rë₂'én₂ dsa₂ jág₁ quió'₅ Diú₄ ně₃; **2** tsá₃ ma₃'nió'₅ jua'₅₄ caun₂ jme₁tag₅ jniog₄ ju*i*lia'₂ a₂chon₅ dsa₂ jmig₂, ju*i*lia'₂ a₂quiog₂ dsa₂ gu₂ ne₄ quió'₅ dsa₂, ju*i*lia'₂ a₂jen'₅₄ dsa₂ jin₄ 'lag₄, on₃ gué₄ ju*i*lia'₂ a₂qui₃dsi₅ Diú₄ 'éi'₃ co₂tan₅₄ ně₃.

3 Le₂jaun₂ jmó₁ bá₄ jniog₄, a₂dsau₅₄ ne₄ ju*i*₅, chi₂jua'₂ jme₃'o₅₄ Diú₄.

4 Ia₁ ju*i*lia'₂ dsa₂ i₂ma₂ca₂rë₃ñjí₂ dsí₅, dsa₂ i₂ma₂ca₂rë₃cui'₅ 'a₂ lia'₂ 'ua₁ dsí₅ Diú₄, dsa₂ i₂ca₂tín₂ jma₂me'₂ quió'₅ Jme₂dsí₂ Jñjío₅, **5** dsa₂ i₂ma₂ca₂rë₃cui'₅ a₂dse₃ jág₁ quió'₅ Diú₄, dsa₂ i₂ma₂ca₂rë₃cui'₅ bí₂ quió'₅ mi₂güí₃ a₂jiá₃; **6** ně₁jua'₂ ca₂i₃léin₂ táng₃ cau₅ ju*i*₅, * tsá₃ ma₃lé₂ dsí₁te₁ jniog₄ jaun₂ jéin'₃ táng₃ dsí₅, ia₁ ně₂jag₄ bá₄ a₂tioin₂₃ táng₃ cróg₄ Ja₁ñjí₅₄ Diú₄ le₃quió'₅ guioin₅₄, jaun₂ chei'₂₃ tē₃jín₄ dsa₂ ia₁jaun₂ cán₂ 'éi₂ o₂guí'₃.

7 A₂lín₅ dsa₂ 'éi₂ lia'₂ lě₅ gua'₅₄ 'uë₃ a₂'ín₅ jmí₅ lia'₂ co₂ráun₂ téin₃ ne₄ quió'₅. Ně₁jua'₂ ca₂rau₂ dse₃ gua'₅₄ 'uë₃ jaun₂ quió'₅ dsa₂ i₂ca₂jmo₃ ta₁ ja₁jaun₂, jaun₂

* **6:6** 'Nio'₂ ja₁ton₅ 2 Pedro 2:21.

lé₂ le₃jmó'₂ ta₁ 'a₂ con'₂ ca₂rau₂, jaun₂ jme₃gu'₅₄ bá₄ Diú₄.

⁸ La₁ në₁jua'₂ ca₂'ia₂ ni₁taun₅ quian'₅₄ ni₁nau₂, jaun₂ tsá₃ ma₃ta₁ tí₄ 'uë₃ jaun₂; go'₂ a₂'ë₂ Diú₄ uig₅. Jë₁ca₂tó'₂ jaun₂, dsí'₂ bá₄ dsa₂.

A₂'éin₂ bá₄jniog₄ jmo₅ a₂tióng₂ tiá₂

⁹ Rin'₅₄ jniog₄, o₁jŋia'₅₄ ma₂në₂jua'₅₄ jnia'₅₄ le₂në₅, caun₂ bá₄ 'ei₅ dsí₅ jnia'₅₄ a₂jmo'₂ 'nia'₂ dse₃ guë₄ con'₂ guë₄ a₂jaun₂, a₂chan'₅₄ 'nia'₂ tiá₂ jág₁ a₂lión'₂ 'nia'₂.

¹⁰ Ia₁ dse₃ bá₄ dsí₅ Diú₄, tsá₃ jua'₅₄ a₂dsí₃'én₂ dsí₅ ca₂le₃jé₃ a₂ma₂jmo'₅₄ 'nia'₂, quian'₅₄ ca₂le₃jé₃ 'a₂ lia'₂ lë₅ a₂'niói'₃, a₂rë₂jníá₂ ia₁ a₂ma₂jme₂'on'₅₄ 'nia'₂ dsa₂ rin'₅₄ jniog₄ i₂'én₂, jui₁lia'₂ caun₂ jmo'₂ 'nia'₂ rë₂në₃.

¹¹ 'In₅ bá₄ dsí₅ jnia'₅₄ a₂jmó'₂ 'nia'₂ le₂jaun₂ a₂dsen₅₄ 'au'₂ le₂jang₂ le₂jang₂ ca₂të₂ jë₁ca₂tó'₂, ia₁jaun₂ lén'₄ 'nia'₂ co₂ñei'₅₄ ca₂le₃jé₃ a₂'ín₂ 'au'₂ 'nia'₂.

¹² Tsá₃ 'niog₂jnia'₅₄ jua'₅₄ a₂le₃juin'₃ 'nia'₂, la₁ të₂le₃ o₁nó'₅ 'nia'₂ ne₄ jui₅ quió'₅ dsa₂ i₂ma₂'én₂ i₂ma₂juin'₂ dsí₅ në₃ jaun₂ ca₂tiín₂ a₂dse₃ lia'₂ con'₂ lë₅ jág₁ quió'₅ Diú₄ a₂ma₂cuë₃.

¹³ Lia'₂ con'₂ jme₁ca₂cuë₃ Diú₄ jág₁ quió'₅ ca₂cuë'₃ Abraham, ca₂'in₃ 'ŋiog₅, ia₁ ca₂lia'₂ 'i₁jan₂ i₂sián'₂ tsá₃ jme₁chan₂ i₂juin'₂ guë₄ jua'₅₄ i₂'in₃.

¹⁴ Jaun₂ ca₂juá'₂: "Të₃dsón'₂ bá₄ jme₁gu'₅₄ jniá₂ 'ne₂ 'ŋio₅ lín₃, jaun₂ cuín₄ jniá₂ 'ne₂ juin₅ tsí₁jon₂."[†]

¹⁵ Juin'₂ bá₄ dsí₅ Abraham ca₂jnia₃, jaun₂ ca₂gue₃ bá₄ lia'₂ con'₂ lë₅ jág₁ a₂jme₁ma₂cuë₃ Diú₄.

¹⁶ Jui₁lia'₂ jë₁'in₅ dsa₂ mi₂güíg₃ Diú₄, 'in₂₃ jui₁lia'₂ i₂lín₅ i₂juin'₂ con'₂ guë₄ guioin₅₄, a₂jáng₅ jág₁ dsau₅

[†] 6:14 Génesis 22:17.

a₂dsón'₂ bá₄ tí₅ jág₁, jaun₂ co₂në₅ bá₄ dsan₂ mi'₅₄
a₂niói'₅ quian'₅₄ riin'₅₄.

17 Ján₃ bá₄ le₂në₅ ca₂jmo₃ Diú₄ ia₁ a₂jme₁'nio₃
jme₃jnia₅ ja₁con₂dsa₂i₂ca₂tín₂gue₃lia'₂con'₂lë₅jág₁
a₂ca₂cuë₃, a₂tsá₃jme₂tsíin₃'a₂lia'₂dsí₂jiog₅dsí₅jmo₃
ja₁coin₂. Ca₂'iin₃'ñiog₅ca₂jáng'₃jág₁dsau₅a₂dsón'₂
bá₄tí₅jág₁quió'₅a₂ma₂cuë₃.

18 Jaun₂në₃, tē₂le₃quian'₅₄tiin₃ne₅₄jág₁në₅a₂tsá₃
lé₂le₃tsín₃a₂tsá₃lé₂le₃jmo₃Diú₄tējíin₁, (co₂'nió'₄
le₃jua'₅₄jág₁a₂ca₂cuë₃Diú₄, quian'₅₄jág₁a₂ca₂'iin₃
'ñiog₅), jaun₂guéi₁bá₄jniog₄lián'₂bén₂juí₁lia'₂
jniog₄i₂ma₂cuíng₅₄a₂dsí₁lion₅₄ja₁coin₂, ia₁jaun₂
chan'₅₄jniog₄tiá₂jág₁a₂'iñ₂dsí₅jniog₄.

19 A₂bén₂bá₄jág₁jaun₂a₂jmo₅a₂tióng₂tiá₂
tē₂dsí₅jniog₄, juí₁lia'₂bén₂ni₁'lá'₂quió'₅ni₁barco
jé₁ma₂ca₂quian₃tiá₂ca₂tē₂'uig₅₄jmi₁ñí'₄. Jág₁a₂'iñ₂
dsí₅jniog₄jaun₂, a₂'í₂bá₄ca₂tē₂ja₁jníó₅gué₄ca₂tē₂
'ñíó'₃'mí'₂jníó₅, **20** ja₁ca₂'í₃Jesús o₄quián₂jniog₄,
ca₂dsí₁ain'₃ne₄juí₅quián₂jniog₄, ia₁a₂ca₂liin₃
jme₂dsa₂dseñ₅₄co₂tan₅₄, ca₂ne₅₄lia'₂jme₁lín₄
Melquisedec.

7

Lín₅ Jesús jme₂dsa₂ ca₂ne₅₄ lia'₂ jme₁lín₄
Melquisedec

1 Melquisedec 'éi₂në₃jme₁lín₄rag₅₄quián₅
juí₂Salem, jme₁lín₄jme₂dsa₂në₃quián₅Diú₄
i₂juíñ₂gué₄lín₃. Lia'₂con'₂jme₁ca₂jón'₃Abraham
jme₁ca₂lí'₃'nei₂a₂ca₂jmo₃quian'₅₄rag₅₄sián'₂,
jaun₂ca₂o₃'iñ₃Melquisedecca₂jme₃quiong'₅₄
ca₂jme₃gu'₅₄quió'₅.

2 Ca₂cuë₃ Abraham ca₂cuë₃ Melquisedec caun₂ qui'₅₄ a₂guia₃ con'₂ tí₅ a₂ca₂lí₃ jë₄ 'nei₂. Le₂ne₁, jág₁ lia₂ chen₂ Melquisedec co₂'nió₄ le₃jua₅₄, Rag₅₄ Dsen₃; jaun₂ táng₃, ia₁ a₂jme₁líin₄ rag₅₄ quián₅ juig₂ Salem, ja₁'nió₄ le₃jua₅₄, ja₁'ei₅ tei₄, jáñ₃ bá₄ le₂jaun₂ jein₅ jág₁, rag₅₄ ja₁'ei₅ tei₄.

3 Tsá₃ jág₁ cha₂ jua₅₄ chan₂ jmei₂ on₃ guë₂ chog₅₄, on₃ guë₂ dsa₂ can'₅₄ quián₅; jáñ₃ bá₄ tsá₃ jág₁ cha₂ 'e₂jmig₄ ca₂rë₃cháin₃, on₃ guë₄ 'e₂jmig₄ ca₂join₃ né₃. Jaun₂ caun₂ líin₅ jme₂dsa₂ co₂tan₅₄ lia₂ líin₅ Ja₁ñj₁'₅₄ Diú₄.

4 Në₃ né₃, quion₂ 'nia₂ 'Í₁, 'ñio₅ líin₃ jme₁juin₂ Melquisedec, ca₂lia₂ jñia₅ 'ñiog₅ Abraham, dsa₂ juin₂ quián₂ jniog₄, ca₂cuë₃ 'éi₂ caun₂ qui'₅₄ a₂guia₃ con'₂ tí₅ a₂ca₂lí₃ quió'₅ rag₅₄ jë₄ 'nei₂.

5 Dsau₅ bá₄, lia₂ con'₂ lë₅ 'Éi₃ quió'₅ Moisés né₃, jui₁lia₂ dsa₂ tsi₁jon₂ Leví i₂ca₂lín₃ ta₁ quió'₅ jme₂dsa₂, ca₂tíin₂ cán₂ caun₂ qui'₅₄ a₂guia₃ quió'₅ dsa₂ juig₂ ca₂le₃jé₃ a₂jme₁cha₂ quió'₅, o₁jñia₅₄ jme₁líin₄ dsa₂ tsi₁jon₂ Abraham ríin₅₄, jui₁lia₂ líin₅ guioin₅₄ táng₃.

6 La₁ia₁ Melquisedec në₃, o₁jñia₅₄ guë₄ tsá₃ jme₁líin₄ tsi₁jon₂ Leví, ca₂gue₃ caun₂ qui'₅₄ a₂guia₃ quió'₅ Abraham, ca₂jme₃gu₅₄ në₃ quió'₅ i₂jme₁ma₂ca₂gue₃ jág₁ a₂ma₂cuë₃ Diú₄.

7 Tsá₃ 'ein₂ lé₂ le₃juá₂ a₂tsá₃ tí₅ jág₁ la₂: A₂juin₂ guë₄ dsa₂ i₂jme₂gu₅₄ con'₂ guë₄ dsa₂ i₂gue₅ a₂jme₂gu₅₄ jaun₂.

8 Jaun₂ jin₄ jniog₄, jui₁lia₂ i₂gue₅ caun₂ qui'₅₄ a₂guia₃ líin₅ dsa₂ i₂dsan₂; la₁ia₁ të₂le₃ quió'₅

Melquisedec juá' ₂ ne₄ Si₂ 'iin₂₃ 'éi₂ në₂jag₄ bá₄ jan₂
dsa₂ i₂caun₂ chan₂.

⁹ Mei' ₂ tsá₃ lé₂ le₃jua' ₅₄, jui₁lia' ₂ Leví quian' ₅₄ le₃jín₃
jme₂dsa₂ tsi₁jon₂ 'éi₂, jui₁lia' ₂ i₂gue₅ qui' ₅₄ a₂guia₃
rë₂në₃, jáñ₃ bá₄ ca₂quí₃ caun₂ qui' ₅₄ a₂guia₃ ja₁con₂
Melquisedec jme₁ca₂quí₃ Abraham, ¹⁰ ia₁ co₂'nió' ₄
a₂jme₁ma₂lín₅ bá₄ Leví tsi₁jon₂ Abraham o₁jnia' ₅₄
gué₄ tsá₃ jme₁ma₂chain₂, lia' ₂ con' ₂ jme₁ca₂cué₃
Abraham qui' ₅₄ a₂guia₃ ca₂cué' ₃ Melquisedec.

¹¹ Ca₂gue₃ dsa₂ juig₂ Israel 'Éi' ₃ të₂le₃ quian' ₅₄
jme₂dsa₂ levitas, i₂lín₅ tsi₁jon₂ Aarón. Jaun₂ në₃,
jua' ₅₄ mei' ₂ gué₃ 'éi₂ ca₂tió' ₃ jmo₃ a₂ma₂ron₂ dsa₂
të₂le₃ quian' ₅₄ 'Éi' ₃ jaun₂, jaun₂ tsá₃ jme₁ma₃'nió' ₅
jua' ₅₄ a₂jme₁rë₃jníá₂ táng₃ jan₂ jme₂dsa₂ sián' ₂
i₂ca₂ne₅₄ jui₁lia' ₂ Melquisedec, on₃jua' ₅₄ jui₁lia' ₂
Aarón.

¹² Ia₁ jë₁rë₂tsín₃ ta₁ quió' ₅ jme₂dsa₂, jáñ₃ bá₄
le₂jaun₂ 'nió' ₅ le₃tsín₃ 'Éi' ₃ jáñ₃.

¹³ Te₁gui' ₅₄ quián₂ jniog₄ në₃, jui₁lia' ₂ juá' ₂ Si₂
le₂në₅ 'iin₂₃ 'éi₂, a₂téin₅ tsi₁jon₂ sián' ₂, jaun₂ i₁jan₂
i₂tén₅ tsi₁jon₂ 'éi₂ tsá₃ ma₂lín₅ ta₁ quió' ₅ ne₄chei₂.

¹⁴ Ia₁ ne₄ bá₄jniog₄, a₂ca₂rë₃chán₃ Te₁gui' ₅₄ quián₂
jniog₄ a₂lín₅ jan₂ tsi₁jon₂ quián₅ Judá. La₁ tsá₃ 'e₂
ca₂juá' ₂ Moisés 'iin₂₃ tsi₁jon₂ 'éi₂ jme₁ca₂dsia₃ a₂'ë₂₃
jui₁lia' ₂ ta₁ quió' ₅ jme₂dsa₂.

¹⁵ 'Nio₅ gué₄ rë₂ léi₄ táng₃ jme₁ca₂rë₃jníá₂ jan₂
jme₂dsa₂ sián' ₂ i₂lín₅ jui₁lia' ₂ Melquisedec, ¹⁶ tsá₃
ca₂liin₃ jme₂dsa₂ 'uig₅₄ ia₁ a₂qui' ₅ 'Éi' ₃ a₂juá' ₂ 'ein₂
tsi₁jon₂ 'nió' ₅ jiá₃, jnia' ₅₄ lia' ₂ a₂lín₅ jme₂dsa₂ 'uig₅₄
bí₂ quió' ₅ jme₂dsí₂ a₂tsá₃ lé₂ dsí₃'én₂.

¹⁷ Ia₁ le₂la₂ bá₄ juá' ₂ Diú₄ 'iin₂₃ 'éi₂:

líñ' ⁵'ne₂jme₂dsa₂ con'₂ tan₅₄,
 ca₂ne₅₄ lia'₂ jme₁líñ₄ Melquisedec.*

18 Jaun₂ ně₃, co₂ŋei⁵⁴ ca₂'ná₂ 'Éi'₃ a₂jme₁lě₄
 le₂jŋiá₅, ia₁ a₂tsá₃ jme₁bén₂, a₂tsá₃ ta₁ tí₄ ně₃.

19 Ia₁ tsá₃ ca₂tió'₃ 'Éi'₃ jua'₅₄ a₂jme₃'ŋiai₂₃ ta₁. Tě₂le₃
 ca₂rě₃chá₃ quián₂jniog₄ caun₂jág₁a₂dse₃gué₄a₂'ín₂
 dsi₅ jniog₄, tě₂le₃ quian'₅₄ a₂lé₂ jme₁quián₄ jniog₄
 ja₁con₂ Diú₄.

20 Tsá₃ ca₂cuë₃ Diú₄ jág₁ jaun₂ quió'₅ a₂'ín₂ dsi₅
 jniog₄ jua'₅₄ tsá₃ ca₂'ín₃ 'ŋiog₅. Juí₁lia'₂ jme₂dsa₂
 le₂jŋiá₅ ně₃, ca₂liin₃ ta₁ jaun₂ la₁ia₁ on₃jua'₅₄ chan₂
 'ein₂ca₂'ín₃ Diú₄ jme₁ca₂'ag₃.

21 La₁ tě₂le₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄ quián₂jniog₄ ně₃,
 chan₂ jan₂ i₂ca₂'ín₃ Diú₄ jme₁ca₂liin₃ jme₂dsa₂. Ia₁
 ne₄ Si₂ juá'₂ tsí'₅ 'éi₂:

Ca₂'ín₃ Diú₄ 'ŋiog₅,
 jaun₂ tsá₃ lé₂ jme₃tsíin₃ dsí₅:

"Líñ' ⁵'ne₂jme₂dsa₂ con'₂ tan₅₄,
 [ca₂ne₅₄ lia'₂ jme₁líñ₄ Melquisedec]."[†]

22 'Uíg₅₄ jaun₂, Jesús bá₄ i₂jmo₅ 'í₁ jág₁ a₂ma₂lí'₅₄
 a₂dse₃gué₄ jaun₂.

23 Juí₁lia'₂ jme₂dsa₂ i₂ca₂rě₃chán₃ gua'₅₄ 'uë₃ ně₃,
 juiin₅ca₂liin₃, ia₁tsá₃ca₂cuë₃ 'mú₃jmig₄jua'₅₄ caun₂
 líñ₅ta₁jaun₂.

24 La₁ 'uíg₅₄ ia₁ a₂chan₂ Jesús co₂tan₅₄ ně₃, jaun₂
 con'₂tan₅₄ bá₄ líñ₅ta₁jme₂dsa₂.

* **7:17** Salmo 110:4. Chog₅₄ si₂ a₂dse₃gué₄ tsá₃ le₁ton₅ jág₁ a₂tio'₅₄
 'ŋió'₃ corchetes [le₂la₂]. † **7:21** Salmo 110:4. Chog₅₄ si₂ a₂dse₃gué₄
 tsá₃ le₁ton₅ jág₁ a₂tio'₅₄ 'ŋió'₃ corchetes [le₂la₂].

25 'Uig₅₄ jaun₂ lé₂ le₃lión₂ co₂ŋei'₅₄ le₃jín₃ i₂jme₂quián₃ ja₁con₂ Diú₄ tē₂le₃ quian'₅₄ 'éi₂, ia₁ chain₂ co₂tan₅₄ a₂qui₃mi₃ ne₄ Diú₄ o₄quió'₄ le₃jín₃ 'éi₂.

26 Jaun₂ ně₃, dsi₂ten₅₄ bá₄ a₂lín₅ Jesús jme₂dsa₂ dsen₅₄ i₂jme₁'nió'₅ quián₂ jniog₄. 'Éi₂ bá₄ i₂jñiό₅, 'i₁caun₂ a₂'lig'₅₄ tsá₃ 'e₂ cha₂ ja₁coin₂, on₃ guë'₂ dso₄ rē₂cáin'₄, i₂rē₂jñia'₅₄ cau₅ tsá₃ quiain'₅₄ dsa₂ i₂'no₅ dso₄, i₂ca₂ron'₂ gué₄ ηei₅ con'₂ gué₄ guei'₅₄ mi₂güíg₃.

27 Tsá₃ líin₅ lia'₂ líin₅ jme₂dsa₂ dsen₅₄ sián'₂. Tion₅₄ 'nió'₅ qui₂jme₃dsiain₂₃ já'₂ a₂jén'₅ ne₄ Diú₄ lia'₂ caun₂ jmi₄, o₄quió'₄ dsáu₁ guioin₅₄ le₂jñiá₅, jaun₂ gué₄ o₄quió'₄ dsáu₁ dsa₂ juig₂. La₁ia₁ Jesús ně₃ co₂ráun₂ tan₅₄ bá₄ ca₂jmo₃ jme₁ca₂jéin'₂ 'ηiog₅.

28 Jaun₂ Si₂ 'Éi'₃ quió'₅ Moisés ně₃, 'iin₂₃ dsa₂ mi₂güíg₃ 'uan₅₄ a₂léin₂ jme₂dsa₂ dsen₅₄. La₁ cang₂ gué₄ jaun₂, ca₂cuë₃ Diú₄ jág₁ quió'₅ ca₂'iin₃ 'ηiog₅ jme₁ca₂'iin₃ Ja₁ŋi'₅₄ a₂lén₂ 'éi₂ jme₂dsa₂ dsen₅₄ con'₂ tan₅₄ ia₁ ca₂jme₃'ŋiai₂₃ co₂ŋei'₅₄.

8

Jesús bá₄ i₂chén'₅ ne₄ jág₁ 'mí₂ a₂lí'₅₄ quian'₅₄ Diú₄

1 A₂la₂ bá₄ jág₁ dsen₅₄ gué₄ a₂ma₂ja₂náu₅ jnia'₅₄ jua': a₂chan₂ bá₄ jan₂ jme₂dsa₂ dsen₅₄ le₂'éi₂ quián₂ jniog₄, i₂ma₂ca₂guá₂ tē₂le₃ gu₂ ne₁ ne₄ta₁ quió'₅ Diú₄ guei'₅₄ i₂juig₃.

2 Ján₃ bá₄ jme₂ti₃ a₂lín₅ jme₂dsa₂ dsen₅₄ dsi₂néi₂ guá'₅ jnió₅ tē₃dsón'₂ a₂ca₂chi'₃ 'ηiog₅ Te₁gui'₅₄, on₃hua'₅₄ a₂ca₂jmóg'₃ dsa₂ mi₂güíg₃.

3 Le₃jín₃ jme₂dsa₂ dsen₅₄ rē₂'iin₁ ia₁jaun₂ qui₃jén'₃ 'e₂ cué'₃ Diú₄, qui₃dsiin'₂ já'₂ ně₃ ne₄ Diú₄. 'Uig₅₄

jaun₂ tion₅₄ 'nió'₅ a₂cha₂ caun₂ 'e₂ a₂jén'₃ Jesucristo ne₄ 'éi₂.

⁴ Jua₅₄ mei₂ guë₃ 'éi₂ në₃, 'ein₅₄ gua₅₄ 'uë₃, on₃ guë₂ jme₁léin₂ jme₂dsa₂, ia₁ chan₂ bá₄ guë₄ jme₂dsa₂ i₂qui₂jén'₅ 'e₂ cuë₃ lia₂ con₂ lë₅ qui₅ Si₂ 'Éi'₃ quió'₅ Moisés.

⁵ Jme₂dsa₂ la₂ në₃ jme₂ti₃ ta₁ a₂líin₅, dsi₂néi₂ guá'₅, a₂lë₅ nió'₄ a₂rë₂'uïn₄ quió'₅ ja₁jníó₅ a₂cha₂ guei'₅₄ i₂juíg₃; a₂lë₅ co₂'nió'₄ 'en₂ a₂cuë₅ léi₄ quió'₅ a₂ma₂já₅. Ma₂ne₄ bá₄ jniog₄ a₂rë₂'uïn₄ bá₄ jaun₂, ia₁ lia₂ con₂ jme₁ma₂chi'₃ Moisés guá'₅ tabernáculo jaun₂, ca₂juá'₂ Diú₄: "Jag₄ de₂ tion₂ jui₅ jmo₄ con₂ lë₅ nió'₄ a₂ca₂'ë₃ jniá₂ ne₄ má'₂."^{*}

⁶ La₁ia₁ jme₂dsa₂ dsen₅₄ quián₂ jniog₄ guë'₂ në₃, ma₂ca₂'iò'₃ ta₁ a₂jlá'₁ guë₄ lin₃. Ján₃ bá₄ le₂në₅ a₂jlá'₁ guë₄ lin₃ jág₁ a₂lì'₅₄ a₂chén'₅ 'éi₂ ne₄, ia₁ a₂'io₅ 'uig₅₄ bén₂ a₂dse₃ guë₄ a₂lë₅ jág₁ a₂ma₂cuë₃ Diú₄.

⁷ Ia₁jua₅₄ mei₂ guë₃ jág₁ a₂jme₁lì'₅₄ le₂'uig₅₄ tsá₃ 'e₂ jme₁'nió'₅, jaun₂ tsá₃ 'uig₅₄ cha₂ jua₅₄ a₂jme₁lé₂ jág₁ jë₁ca₂të₂ táng₃.

⁸ Ia₁ Diú₄ në₃ ca₂dsó'₂ ja₁con₂ dsa₂ 'éi₂ caun₂ a₂tsá₃ rë₂'nja₅, jaun₂ ca₂juá'₂:

Jiá₃ caun₂ jmi₄, juá'₂ Te₁gui'₅₄,

a₂jmo₅₄ jniá₂ caun₂ jág₁ 'mí₂

a₂lì'₅₄ quian'₅₄ dsa₂ juig₂ Israel

quian'₅₄ dsa₂ juig₂ Judá në₃.

⁹ On₃jua₅₄ a₂lé₂ lia₂ lë₅ jág₁

jme₁ca₂jmo₃ jniá₂ quian'₅₄ dsa₂ can₅₄ quiáin₅

lia₂ con₂ jmi₄ jme₁ca₂të₅₄ jniá₂

ca₂jmá'₃ gu₂ ca₂'uïn₅₄ 'uë₃ Egipto.

La₁ tsá₃ ca₂jme₃ti₃ con₂ lë₅ jág₁ quió₃

* **8:5** Éxodo 25:40.

a₂jme₁ca₂jmo₃ jniá₂ quiain'₅₄.
 'Uig₅₄ jaun₂ bá₄ ca₂téin₃ jniá₂,
 juá'₂ Te₁gui'₅₄.
 10 Jág₁ a₂jmo₅₄ jniá₂ quian'₅₄ dsa₂ juig₂ Israel
 jé₂ma₂njí₂ jmi₄ jaun₂ lé₂ le₂la₂, juá'₂ Te₁gui'₅₄:
 Co₅₄ jniá₂ 'éi'₃ quió₃ ja₁'i₄ dsi₄ dsa₂.
 Ján₃ bá₄ le₂jaun₂ taun₅₄ jniá₂ né'₃ tē₂dsí₅.
 Jaun₂ gué₄ lén₂ jniá₂ Diú₄ quiáin₅,
 dsa₂ 'éi₂ gué'₂ né₃ léin₂ dsa₂ juig₂ quiáng₃.
 11 Tsá₃ 'nió'₅ jua'₅₄ jme₃tiín₂₃
 le₂jan₂ le₂jan₂ dsa₂ go₅₄, on₃ gué'₂ riin'₅₄,
 ia₁jaun₂ le₃cuiin₂₃ Te₁gui'₅₄,
 ia₁le₃jín₃ bá₄ le₃cui₅ jniá₂
 lia'₂ i₂me'₂ gué₄ lia'₂ i₂juín'₂ né₃.
 12 Jniá₂ né₃ a₂njéi₂ dsi₃ 'éng₄
 le₃jé₃ a₂l'ig'₅₄ a₂qui₂rë₂cáin'₄,
 lia'₂ o₁líg'₂ jmi₄ tsá₃ ma₃dsiog'₂ dsi₃
 dsáu₁ dsa₂,[†]
 13 Juí₁lia'₂ jé₁'ë₅ Diú₄ jág₁ 'mí₂ a₂li'₅₄, co₂'nió'₄
 a₂jmo₂₃ a₂tsá₃ ma₃ta₁ tí₄ jág₁ a₂jme₁li'₅₄ le₂'uig₅₄.
 Juí₁lia'₂ a₂tsá₃ ta₁ tí₄ né₃, a₂ma₂'ei₅ ne₄ lě₂ gui'₅₄,
 a₂ma₂ja₂quián₃ dsi₃'én₂ bá₄ jaun₂.

9

Guá'₅ a₂cha₂ gua'₅₄ 'uë₃ la₂, quian'₅₄ guá'₅ a₂cha₂
 guei'₅₄ i₂juíg₃

¹ Né₃ né₃, juí₁lia'₂ jág₁ a₂jme₁li'₅₄ le₂'uig₅₄,
 jme₁quian'₅₄ 'éi'₃ juí₁lia'₂ 'a₂ lia'₂ jme₃ti₃ dsa₂ ne₄
 Diú₄, ján₃ bá₄ jme₁cha₂ caun₂ ja₁jñió₅ a₂ca₂jmo₃
 dsa₂ mí₂güíg₃. ² Juí₁lia'₂ guá'₅ tabernáculo jaun₂:

† 8:12 Jeremías 31:31-34.

dsi₂néi₂ le₂'uig₅₄ jaun₂ jme₁chí₄ ni₁ñjí₁ a₂le₁dsi₅₄ tag₄ ja₁le₁gui₂ si₂, quian'₅₄ ni₁mesa ja₁niog₅ i₁ñjí₄ jnjó₅; "ja₁jnjó₅" jme₁chei₂ dsi₂néi₂ le₂'uig₅₄ jaun₂. ³ Le₃co_{'54} 'mi₂ cortina ja₁ca₂té₂ táng₃, jme₁lě₄ ja₁chei₂ Ja₁jnjó₅ Lin₃ Gué₄. ⁴ Ja₁jaun₂ jme₁chí₄ caun₂ ne₄chei₂ a₂lě₅ jmá'₃ quian'₅₄ cu₄nióg₄ ja₁qui₂dsi₂ chen₂, quian'₅₄ ts_igu₅ quió'₅ jág₁ a₂lí_{'54} quian'₅₄ Diú₄. Rë₂lióg₃ ta₁caun₂ ts_igu₅ quian'₅₄ cu₄nióg₄. 'Njó'₃ jaun₂ jme₁chí₄ ni₁dsig₁ cu₄nióg₄ a₂jme₁tio_{'54} i₁ñjí₄ maná, quian'₅₄ 'ma₂'i₅₄ quió'₅ Aarón a₂ca₂'ia₂ tsin₅ ně₃. Ján₃ bá₄ jme₁tio_{'54} ni₁cang₁ 'í₂ a₂le₁ton₅ jág₁ a₂lí_{'54} quian'₅₄ Diú₄. ⁵ Ne₄ ts_igu₅ jaun₂ jme₁tión₂ le₁jné₅ querubines, co₂'nió'₄ léi₄ a₂tág₅ co₂'né'₅ quió'₅ Diú₄. Jme₁le₁jné₅ qui₂rë₂jlé₅ quian'₅₄ ts_irë₂cu₅ ja₁'én₂ Diú₄ dsáu₁ dsa₂. La₁ia₁ tsá₃ jé₄ jua'₅₄ le₃jua'₅₄ gué₄ jnia'₅₄ jág₁ 'lióng₂ jui₁lia₂ ca₂le₃jé₃ a₂né₅, ne₄ si₂ la₂.

⁶ Jme₁ma₂lë₅ co₂jnia₅₄ le₃jé₃ a₂jaun₂ ně₃, jaun₂ gué₄ qui₂dsi₂ton_{'54} i₂gú'₃ jme₂dsa₂ dsi₂néi₂ le₂'uig₅₄ qui₂dsi₂jmó₂ lia_{'2} con_{'2} lě₅ ta₁ a₂lín₅. ⁷ La₁ia₁ jé₁ca₂té₂ táng₃ dsi₂néi₂, dsi₂'í₂ jnia'₅₄ lia_{'2} jme₂dsa₂ dsen₅₄ co₂ráun₂ lia_{'2} caun₂ ñj₂, la₁ tsá₃ 'í₂ jua'₅₄ tsá₃ quian₅ jmi₄ já_{'2} a₂qui₂dsi₃jen_{'54} o₄quió'₄ dsáu₁ 'ñiog₅ quian'₅₄ dsáu₁ dsa₂ juig₂ a₂ca₂'náu₂ tě₃ tsá₃ ñj₅. ⁸ Le₂ně₅ jme₁jme₂jniá₂ Jme₂dsí₂ Jnjó₅, a₂tsá₃ jme₁ma₂rë₂na₄ gué₄ jui₅ ja₁dsi₃ton_{'54} dsa₂ ja₁jnjó₅ lin₃ gué₄, tě₂lia_{'2} jme₁chí₄ gué₄ guá'₅ le₂'uig₅₄. ⁹ Co₂'nió'₄ a₂jáng_{'5} léi₄ a₂la₂, jui₁lia_{'2} quió'₅ jmi₄ rë₂ně₃, ia₁ le₃jé₃ a₂cué'₃ dsa₂ Diú₄, quian'₅₄ le₃jín₃ já_{'2} a₂qui₂jén_{'5} dsa₂ ne₄ Diú₄ ně₃, tsá₃ a₁jaun₂ tió'₅ le₃'ñia₅ dsa₂ jua'₅₄ a₂jníá'₂ a₂qui₂dsi₂jñi₅ dsi₅. ¹⁰ Jñia'₅₄ lia_{'2} jaun₂ bá₄ ta₁ qui_{'5} le₃jé₃ a₂jaun₂ jui₁lia_{'2} 'a₂ lia_{'2} lě₅ má₃ a₂gué'₅ dsa₂, a₂'in_{'2} dsa₂, quian'₅₄ le₃jé₃ gué₄

'e₂ a₂jmo₂₃ a₂le₁jíin₃, jmá'₃ 'éi'₃ quió'₅ le₃co'₅₄, jaun₂ quen₅ ca₂tiá₂, ca₂lia₂ jme₃rě₃ Diú₄ le₃jé₃.

Ta₁ aquí₅ jmi₄ Cristo

11 La₁ia₁ ma₂guan₅ Cristo, jaun₂ 'éi₂ bá₄ ma₂lín₅ jme₂dsa₂ dsen₅₄ i₂quió'₅ le₃jé₃ a₂dse₃ a₂ma₂o₂lé₂. Ma₂ca₂'í₃ guá'₅ jlá'₁ gué₄ a₂ré₂'ñia₅, on₃jua'₅₄ a₂ca₂jmo₃ dsa₂ mi₂güíg₃. Co₂'nió'₄ le₃jua'₅₄, on₃jua'₅₄ quió'₅ mi₂güíg₃ la₂. 12 On₃jua'₅₄ a₂ca₂'í₃ tē₂le₃ quian'₅₄ jmi₄ chein₄ lau₂ on₃ gué₄ quian'₅₄ jmi₄ guein₂ ca₁juí₅ ně₃, la₁ tē₂le₃ quian'₅₄ jmi₂ 'ain₅₄ 'ñiog₅ bá₄ ca₂'í₃ ja₁jnjó₅ gué₄ co₂ráun₂ tan₅₄, jaun₂ le₂ně₅ bá₄ ca₂'náu₂ a₂lió₂ jniog₄ co₂tan₅₄. 13 Dsón'₂ bá₄ dsau₅ quí'₅ ta₁ jui₁lia₂ jmi₄ ca₁juí₅, quian'₅₄ jmi₄ chein₄ lau₂, quian'₅₄ ti₁juá₃ quió'₅ guein₂ ca₁juí₅ i₂qui₂dsin'₂ ne₄chei₂, a₂qui₂rë₂séi₂ ne₄ quió'₅ dsa₂ i₂tsá₃ le₁jín₃. Quí'₅ ta₁ a₂jme₃jnjó₃ jui₁lia₂ dsa₂ i₂ma₂le₁jín₃ le₃co'₅₄. 14 La₁ ja₂lin₃ gué₄ quen₅ jmi₄ Cristo i₂ca₂jéin'₂ 'ñiog₅ ne₄ Diú₄ tē₂le₃ quian'₅₄ Jme₂dsí₂ i₂chan₂ co₂tan₅₄, ca₂join₃ tē₃ tsá₃ 'e₂ rë₂cáin'₄. Quian'₅₄ jui₅bí₂ jmi₄ Cristo a₂jmo₅ le₁jé₃ tē₂dsí₅ jniog₄, a₂tsá₃ ma₃jmo₂ jniog₄ a₂jiog₅ jui₅ 'mú₃ ia₁jaun₂ lé₂ jme₁ti₁ jniog₄ ne₄ Diú₄ jén'₃.

15 'Uig₅₄ jaun₂, Jesucristo bá₄ lín₅ i₂chén'₅ ne₄ jág₁ 'mí₂ a₂li'₅₄* quian'₅₄ Diú₄, ia₁jaun₂ jui₁lia₂ i₂ma₂ca₂tág₃ Diú₄, lé₂ le₃gue₃ a₂ca₂tíin₂ a₂jiog₅ co₂tan₅₄ con'₂ lě₅ jág₁ a₂ma₂cuë₃ Diú₄ a₂cuë₃. Ia₁ quian'₅₄ 'mú₃ quió'₅ Cristo, ca₂lón₂ dsa₂ i₂ca₂'náu₂ dso₄ lia₂ con'₂ jme₁li'₅₄ gué₄ jág₁ le₂'uig₅₄.

* 9:15 'Nio'₂ ja₁ton₅ Mateo 26:28, Marcos 14:24, Lucas 22:20, 1 Corintios 11:25.

16 Ju_ilia'₂ ja₁ron₅ jág₁ a₂ma₂quiog₂ dsa₂ né'₃ gué₄ a₂jóin₂, tion₅₄ 'nió'₅ con₂ dsa₂ jág₁ dsau₅ chi₂jua'₂ ma₂jon₅ bá₄ dsa₂ i₂ca₂jmo₃, ia₁jaun₂ bá₄ lé₂ le₃ti₃ jág₁ a₂ca₂quiog₂ jaun₂. **17** Jaun₂ lë₃, tsá₃ ta₁ tí₄ jág₁ le₂jaun₂ tě₁lia'₂ në₅ bá₄ chan₂ dsa₂ i₂ca₂jmo₃; jnia'₅₄ lia'₂ jë₁ma₂ca₂join₃ bá₄ qui'₅ ta₁. **18** 'Uig₅₄ jaun₂, jág₁ a₂jme₁li'₅₄ në₃, tsá₃ ca₂qui'₃ ta₁ jua'₅₄ tsá₃ ca₂tang₂ jmi₂. **19** Ia₁ cang₂ jme₁ma₂ca₂'é₂ Moisés ca₂le₃jé₃ jág₁ quió'₅ 'Éi'₃ Juá'₅ ca₂'é₃ dsa₂ juig₂, jaun₂ gué₄ ca₂can₃ ni_ilñj_i guéin₂ quió'₅ já'₂ cha'₂, quian'₅₄ caun₂, ni_igu'₂ ni_i'ma₂ hisopo, jaun₂ ca₂jme₃jlé'₃ quian'₅₄ jmi₄ guein₂ ca₁juí₅ quian'₅₄ jmi₄ chein₄ lau₂ a₂rë₂cón'₅ quian'₅₄ jmid₂, † jaun₂ gué₄ ca₂séi₂ lia'₂ ne₄ si₂ a₂rë₂bin₅ ja₁le₁ton₅ 'éi'₃, lia'₂ ne₄ quió'₅ le₃jín₃ dsa₂ në₃. **20** Jaun₂ gué₄ ca₂tsí'₃ dsa₂ juig₂: "A₂la₂ bá₄ jmi₂ quió'₅ jág₁ a₂ma₂li'₅₄ quian'₅₄ Diú₄, lia'₂ con'₂ lë₅ 'éi'₃ a₂ma₂jmo₃ Diú₄ quián'₂ 'nia'₂."‡ **21** Ján₃ bá₄ ca₂séi₂ Moisés quian'₅₄ jmi₂ jaun₂, guá'₅ tabernáculo quian'₅₄ le₃jé₃ gué₄ a₂jmó'₂ dsa₂ ta₁ guá'₅. **22** Dsón'₂ bá₄ jaun₂, con'₂ lë₅ ta₁ qui'₅ Si₂ 'Éi'₃, mei'₂ tsá₃ le₃jé₃ bá₄ 'nió'₅ qui₂le₃chí₂ quian'₅₄ jmi₂. Jaun₂ tsá₃ o₂'én₂ dso₄ cha₂ jua'₅₄ tsá₃ qui₂i₂'o₅₄ jmi₂.

Jmi₂ a₂ca₂jén'₃ Cristo bá₄jnjá'₂ dsáu₁ dsa₂

23 Jaun₂ lë₃, tion₅₄ bá₄ qui₂le₃chí₂ le₂në₅ quian'₅₄ jmi₄ já'₂ ca₂le₃jé₃ a₂jaun₂ a₂qui₂rë₂uín₄ ju_ilia'₂ quió'₅ guei'₅₄ i₂juig₃. La_iia₁ ca₂le₃jé₃ a₂në₅ a₂cha₂ guei'₅₄ i₂juig₃ në₃, tion₅₄ 'nió'₅ séi₂ quian'₅₄ jmi₂ a₂dse₃ gué₄ con'₂ gué₄ a₂jaun₂. **24** Ia₁ on₃jua'₅₄ a₂ca₂'í₃

† **9:19** 'Nio'₂ ja₁ton₅ Juan 19:34. ‡ **9:20** Éxodo 24:8.

Cristo dsi₂néi₂ ja₁jñió₅ jaun₂ a₂rë₂lag₄ quian'₅₄ gu₂-tag₄ dsa₂ mi₂güíg₃, a₂rë₂'uïn₄ quió'₅ ja₁jñió₅ 'ñiog₅ dsón'₂, la₁ të₂le₃ co₂dsau₅ guei'₅₄ i₂juíg₃ 'ñiog₅ dsón'₂ bá₄ ca₂'í₃, ja₁qui₂jme₂jniai₂₃ jmig₄ rë₂né₃ ne₄ Diú₄ o₄quián₂ jniog₄. ²⁵ Tsá₃ jaun₂ qui₂ca₂'í₃ i₂gú'₃ jua'₅₄ qui₂ca₂jéin'₂ 'ñiog₅ juí₁lia'₂ dsi₂'í₂ jme₂dsa₂ dsen₅₄ ja₁jñió₅ gué₄ lia'₂ caun₂ nj₂ a₂qui₂dsi₂jen'₅₄ jmi₄ i₂sián'₂. ²⁶ Jua'₅₄ mei'₂ gué₃ le₂jaun₂ ně₃, tion₅₄ bá₄ jme₁'nió'₅ jójin₂ 'lióng₂ ráun₂ ca₂le₃ ca₂nio₃ mi₂güíg₃. La₁ia₁ le₂la₂ bá₄ lë₅ juí₁lia'₂ rë₂né₃, a₂jé₁ma₂ca₂dsin₃ jmig₄, ca₂jme₃jniá₂ Cristo co₂ráun₂ tan₅₄ bá₄ ia₁jaun₂ lé₂ le₂jñiá'₂ dsáu₁ dsa₂ të₂le₃ quian'₅₄ a₂ca₂jéin'₂ 'ñiog₅. ²⁷ Jaun₂ juí₁lia'₂ co₂ráun₂ bá₄ ca₂tín₂ dsa₂ mi₂güíg₃ dsiáin₃, jaun₂ cang₂ jaun₂ jiá₃ jmig₄ jé₁të₃dsi₅₄ 'éi'₃, ²⁸ jáñ₃ bá₄ le₂jaun₂, co₂ráun₂ tan₅₄ bá₄ ca₂jon₃ Cristo ia₁jaun₂ qui₃cán₂ dsáu₁ dsa₂ mi₂güíg₃. Cang₂ gué₄ jaun₂ jme₃jniai₂₃ jé₁ca₂të₂ táng₃, la₁ on₃jua'₅₄ 'uig₅₄ dsáu₁ dsa₂, a₂ja₃lioin₅₄ juí₁lia'₂ i₂qui₂le₁jñiog₅ bá₄.

10

¹ Ia₁ Si₂ 'Éi'₃ quió'₅ Moisés ně₃, co₂'nió'₄ caun₂ 'en'₂ quió'₅ a₂dse₃ a₂ja₃lé₂, on₃jua'₅₄ rë'₂ 'a₂ lia'₂ lë₅ dsón'₂. 'Uig₅₄ jaun₂, lia'₂ o₁líg₂ jmig₄ tsá₃ tió'₅ 'Éi'₃ jaun₂ jua'₅₄ a₂jme₃'ñiai₂₃ juí₁lia'₂ dsa₂ i₂ja₂quián₃ ja₁con₂ Diú₄ të₂le₃ quian'₅₄ a₂caun₂ qui₂jén'₃ jmi₄ já'₂ le₂jaun₂, lia'₂ í₂ nj₂.

² Jua'₅₄ mei'₂ gué₃ tió'₅ le₂jaun₂, ¿tsa₁ jme₁ma₂'ná₃ a₂jén'₃ dsa₂ já'₂ ne₄ Diú₄, lín'₂ 'nia'₂? Ia₁ tsá₃ ma₃'e₂ qui₂dsi₂jñi₅ dsí₅ dsa₂ dsáu₁ i₂jme₂ti₃ le₂jaun₂ jé₁ma₂ca₂rín'₂ jme₂dsí₂ quió'₅.

3 Të₂le₃ qui₂dsau'₂ dsí₅ bá₄ dsa₂ lia'₂ 'í₂ nj₂ a₂jéin'₂ já'₂ a₂qui₂rë₂cáin'₄ dso₄, **4** ia₁tsá₃ lé₂ jnjiá'₂ dsáu₁ dsa₂ jui₁lia'₂ jmi₄ ca₁juí₅ quian'₅₄ jmi₄ chein₄ lau₂.

5 'Uig₅₄ jaun₂, lia'₂ con'₂ jme₁ca₂'í₃ Cristo mi₂güíg₃, ca₂juá'₂ ca₂tsí'₃ Diú₄:

Tsá₃ 'niog'₂ a₂qui₃jén'₂ dsa₂ já'₂ ne'₅₄,
on₃ guë'₂ 'niog'₂ 'e₂ jme₁cuë'₅ dsa₂ 'ne₂.
La₁ ca₂jmo'₅₄ co₂jnia₅₄ quió₃
caun₂ nj₄ dsa₂ mi₂güíg₃.

6 Tsá₃ ca₂të₂ 'au'₂ a₂qui₂dsí'n'₂ dsa₂ já'₂,
on₃ guë'₄ ca₂të₂ 'au'₂ 'e₂ a₂qui₂ca₂cuë'₃ dsa₂ 'ne₂
o₄quió'₄ dsáu₁ dsa₂.

7 'Uig₅₄ jaun₂ ca₂juá'₃:
"Jag₄, la₂ guio₃, jmo₅₄ a₂'njo₂ 'au'₂ 'ne₂,
Diú₄ quiáng₃,
jui₁lia'₂ chi₁ton₅ ne₄ si₂ a₂rë₂bin₅,
a₂'ag₂₃ jniá₂."*

8 Le₂'uig₅₄, juá'₂: "Tsá₃ 'nio₃ Diú₄ on₃ guë'₂ të₅ dsí₅ a₂qui₃jén'₂ dsa₂ já'₂ ne'₅₄, on₃ guë'₂ jui₁lia'₂ a₂jme₁cuë'₅ dsa₂ Diú₄ o₄quió'₄ dsáu₁ dsa₂", (o₁jnia'₅₄ jén'₃ dsa₂ lia'₂ con'₂ quí'₅ 'Éi'₃ a₂'nió'₅ jmo₃ dsa₂).

9 Jaun₂ ně₃, cang₂ guë'₄ jaun₂, juá'₂: "La₂ guio₃ jmo₅₄ a₂'njo₂ 'au'₂ 'ne₂, Diú₄ quiáng₃." Co₂'nió'₄ a₂juá'₂ ca₂dsia₃ cau₅ a₂le₂'uig₅₄ jaun₂, ia₁jaun₂ ca₂chi'₃ jág₁ jé₁ca₂të₂ táng₃.

10 'Uig₅₄ ia₁ a₂ca₂jmo₃ Jesucristo a₂'njo₂ dsí₅ Diú₄ jaun₂, ma₂ca₂rë₃jnjió₄ jniog₄ jme₁ca₂jén'₃ nj₁nj₁₂ 'njiog₅ co₂ráun₂ tan₅₄. **11** Caun₂ tión₂ bá₄ jme₂dsa₂ lia'₂ 'í₂ jmid₄ a₂qui₂jmo₂₃ ta₁ a₂lín₅, lia'₂ ma₂jmo₂₃ jaun₂

* **10:7** Salmo 40:6-8.

bá₄ a₂qui₂jéin'₂ já'₂ 'lióng₂ ráun₂, ton'₂ tsá₃ tió'₅ guë'₂
'éin₂ dsáu₁ dsa₂.

¹² La₁ Jesucristo ně₃, jme₁ma₂ca₂jéin'₂ 'ñiog₅
co₂ráun₂ tan₅₄ jaun₂ o₄quió'₄ dsáu₁ dsa₂, jaun₂ gué₄
ca₂guá₂ tē₂le₃ gu₂ ne₁ Diú₄.

¹³ Ja₁jaun₂ guá₅ chi₁jnia₂₃ ca₂lia'₂ ca₂jmo₃ Diú₄
co₂'nió'₄ caun₂ ja₁chi'₃ tag₅₄ quian'₅₄ quió'₅ dsa₂
i₂iog₅₄ quió'₅.

¹⁴ Ia₁ tē₂le₃ quian'₅₄ a₂ca₂jéin'₂ co₂ráun₂ jaun₂,
ca₂rë₃'ñia₅ co₂tan₅₄ dsa₂ i₂lë₅ 'í₁ quiáin₅.

¹⁵ Ján₃ bá₄ le₂jaun₂ jáng'₅ jág₁ dsau₅ Jme₂dsí₂ Jñiό₅.
Ca₂juá'₂ le₂'uig₅₄:

¹⁶ Jág₁ a₂jmo₅₄ jniá₂ a₂li'₅₄ quian'₅₄ dsa₂ 'éi₂
cang₂jmig₄ jaun₂,
lé₂ le₂la₂, juá'₂ Te₁gui'₅₄.

Co₅₄ jniá₂ 'éi'₃ quió₃ tē₂dsí₅ dsa₂ 'éi₂.

Ján₃ bá₄ taun₅₄ jniá₂ ja₁'i₄ dsi₅₄ táng₃.†

¹⁷ Cang₂ guë₄ jaun₂ juá'₂ táng₃:
Lia'₂ o₁líg'₂ jmig₄ tsá₃ ma₃dsiog'₂ dsi₃ jniá₂
dso₄ a₂jme₁rë₂cáin'₄,
on₃ guë'₂ 'e₂ a₂'lig'₅₄ a₂ma₂jmo₃.‡

¹⁸ Jaun₂ ně₃, chi₂jua'₂ ma₂ca₂'en₃ dsáu₁ dsa₂, jaun₂
tsá₃ ma₂'e₂ 'nió'₅ jén'₃ guë₄ dsa₂ o₄quió'₄ dsáu₁.

Ma₃jme₁quián₄jniog₄ja₁con₂Diú₄

¹⁹ Jaun₂ lë₃, riñ'₅₄jniog₄, 'uig₅₄ ia₁ a₂ma₂lé₂ dsi₁tió'₄
jniog₄ caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₅ ca₂tē₂ ja₁jñiό₅ lin₃ guë₄
tē₂le₃ quian'₅₄ jmi₄ Jesucristo, ²⁰ tē₂le₃ quian'₅₄ jui₅
'mí₂ jén'₃ a₂ca₂niá₃ 'éi₂ në₂jag₄ bá₄ tē₂le₃ quian'₅₄
'mí₂ cortina, co₂'nió'₄ le₃jua'₅₄ tē₂le₃ quian'₅₄ ni₁ñi₁₂
'ñiog₅, ²¹ ján₃ bá₄ 'uig₅₄ ia₁ a₂chan₂ jme₂dsa₂ dsen₅₄

† **10:16** Jeremías 31:33. ‡ **10:17** Jeremías 31:34.

juin' ₂ quián₂ jniog₄ i₂niog₅ gu₂ dsa₂ quián₅ Diú₄,
 22 'uig₅₄ jaun₂ ně₃, ma₃ jme₁quián₄ jniog₄ ja₁con₂
 Diú₄ ca₂le₃jé₃ dsí₅ jniog₄, caun₂ bá₄ 'ei₅ dsí₅ a₂'ein₂,
 a₂tsá₃ ma₃'e₂ qui₂dsí₂jñi₅ dsí₅ jniog₄, ně₂jag₄ bá₄
 a₂ma₂qui₂le₁chí₄ a₂ma₂qui₂le₁séi₂ dsí₅ jniog₄. Ján₃
 bá₄ le₂jaun₂ co₂'nió'₄ a₂ma₂ca₂rín₂ ní₁ní₁ jniog₄
 quian'₅₄ jmi₂ le₁jé₃.

23 Juí₁náu₂ jniog₄ tiá₂ a₂'ein₂, tsá₃ juí₁'éi₂ jniog₄
 caun₂tín₃ dsí₅ juí₁lia'₂ jág₁ a₂'ín₂ dsí₅. Ia₁ i₂rë₂ti'₅₄ bá₄
 Diú₄ i₂ma₂cuë₃ jág₁ quió'₅.

24 Ján₃ bá₄ juí₁'niog'₅₄ jniog₄ dsí₅ 'a₂ lia'₂ tion'₅₄
 jniog₄ jág₁ rín'₅₄ le₂jau₂ le₂jau₂ a₂jme₁'nio₃ jniog₄
 dsa₂, a₂jmó₁ jniog₄ a₂dse₃.

25 Tsá₃ juí₁tí₄ jniog₄ a₂ηag'₂ jniog₄ co₂lë₅,
 juí₁lia'₂ ma₂tín₂ i₂lin₅₄, tē₂le₃ 'nió'₅ cuë'₅₄ jniog₄
 bí₂ rín'₅₄ le₂jau₂ le₂jau₂, tē₂le₃ lë₅ guë₄ ia₁ ma₂léi₄
 a₂ma₂ja₂quián₃ jmi₄ jaun₂.

26 Ia₁ ně₁jua'₂ a₂ta₁ dsí₅ jniog₄ caun₂ qui₂'niog₂
 dso₄ tē₃ ma₂ne₅₄ jág₁ dsau₅, jaun₂ tsá₃ ma₂'e₂ cha₂
 guë₄ jua'₅₄ lé₂ le₃jen'₄ jniog₄ o₄quió'₄ dsáu₁.

27 Jnja'₅₄ lia'₂ a₂jaun₂ bá₄ 'ei₅ guë₄ a₂jnia₅ jniog₄
 a₂'ei₅ gau₂ jé₁qui₃dsí₅ Diú₄ 'éi'₃, juí₁lia'₂ jé₁cau₂ si₂
 a₂quión₃ i₂'iog₅₄ quió'₅ Diú₄.

28 Juí₁lia'₂ dsa₂ i₂tsá₃ dsáu₅ dsí₅ 'Éi'₃ quió'₅ Moisés,
 tion₅₄ bá₄ jón₂ tsá₃ o₂'én₂ dso₄ cha₂ quió'₅, 'uig₅₄ jág₁
 dsau₅ a₂jáng₅ on₃-ún₂. §

29 Jaun₂ ně₃, ¿'e₂ guë₄ uig₅ ca₂tín₂, lí₂'nia'₂,
 juí₁lia'₂ dsa₂ i₂qui₂tsón'₁ Ja₁ní'₅₄ Diú₄, juí₁lia'₂ dsa₂
 i₂tsá₃ ji'₅₄ jmi₄ 'éi₂ a₂ca₂lí'₃ jág₁ a₂con₂ ca₂chein'₃ 'éi₂,

ju_ilia'₂ dsa₂ i₂të₂'on'₂ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄ i₂'ua₁ dsí₂?^{*}

³⁰ Ma₂ne₄ bá₄ jniog₄ a₂ca₂juá'₂ Te₁gui'₅₄: "Jniá₂ bá₄ ca₂tíng₂ 'é₄ uig₅ dsa₂; ján₃ bá₄ jniá₂ quí₄."^{*} Con'₂ siá'₂ ca₂juá'₂: "Qui₃dsí₅ Te₁gui'₅₄ 'éi'₃ ja₁con₂ dsa₂ juig₂ quián₅."[†]

³¹ ¡A₂gau₂ bá₄ jaun₂ a₂tián'₃ dsa₂ o₄gú₃ Diú₄ jén'₃!

³² La₁ dsá₂ 'au'₂ 'nia'₂ jmo₄ jmig₄ le₂jniá₅, lia'₂ con'₂ le₂'uig₅₄ jme₁ca₂rè₃ñí₂ 'au'₂ 'nia'₂, ján₃ bá₄ 'a₂ lia'₂ juin'₂ 'au'₂ 'nia'₂ ca₂tiang'₃ ca₂gueng'₅₄ mi'₅₄ o₂i₁ dsí₅ quian'₅₄ uig₅ a₂ca₂i₃ñíg'₂.

³³ I₂lin₅₄ 'nia'₂ qui₂ca₂jnáu'₂ dsa₂ jág₁ qui₂ca₂jmóg'₂ tè₃jín₄ dsa₂ juig₂. I₂lin₅₄ gué'₂ ca₂jme₃quiong'₅₄ ca₂jme₃quiain'₅₄ dsa₂ i₂qui₂ca₂ñág₃ uig₅ le₂në₅.

³⁴ 'Nia'₂ ně₃ ca₂dsia'₅₄ njéi₂ 'au'₂ i₂jme₁tion'₅₄ né'₃ 'má₃. Ján₃ bá₄ ca₂jmo'₅₄ 'nia'₂ 'io'₂ ca₂tiang'₃ lia'₂ con'₂ jme₁qui₂ca₂jniá'₂ dsa₂ le₃jé₃ 'e₂ a₂jme₁cha₂ quián'₂ 'nia'₂. Ia₁ njí'₅₄ bá₄ 'nia'₂ a₂cha₂ guei'₅₄ i₂juíg₃ caun₂ a₂dse₃ gué₄ a₂jiog₅ co₂tan₅₄ a₂ca₂tíng'₂.

³⁵ Jaun₂ lë₃, tsá₃ lë₃dsia₂ cau₅ a₂caun₂ 'ei₅ 'au'₂, ia₁ 'ñjo₅ lin₃ bá₄ quen₅ a₂quí₃ Diú₄ 'lia'₅₄ a₂'éng'₂.

³⁶ Ia₁ 'nío'₅ quián'₂ 'nia'₂ a₂jmó'₂ tió'₃ 'au'₂, ia₁jaun₂ lé₂ le₃jmó'₂ 'nia'₂ a₂'ñjo₂ dsí₅ Diú₄, ia₁jaun₂ guéi'₁ 'nia'₂ a₂ma₂ca₂juá'₂ 'éi₂ cuë₃.

³⁷ Ia₁ njí'₅₄ ta₁, 'ñjo₅ njí'₅₄ ta₁:
Jiá₃ i₂ma₂lë₅ jág₁ jiá₃,
tsá₃ le₃'iin₅₄.

³⁸ La₁ dsa₂ i₂ñí₅ jui₅ co₂rë₂ ia₁ a₂'éin₂,

* **10:30** Deuteronomio 32:35. † **10:30** Deuteronomio 32:36; Salmo 135:14.

'éi₂ bá₄ le₃chan.[‡]
 Jaun₂ ně₁jaua'₂ dsi₂lein₃ le₃ca'₃,
 tsá₃ dse₃ 'ag₃ dsi₃ jniá₂ quian'₅₄ 'éi₂.§
 39 La₁jniog₄ ně₃, tsá₃ tióng₂ quian'₅₄ dsa₂ i₂dsi₂len₃
 le₃ca'₃ i₂qui₂dsi₂'én₂ quió'₅. Le₃jaun₂ bá₄ tióng₂
 jniog₄ le₃quió'₅ dsa₂ i₂'én₂, jaun₂ le₂ně₅ bá₄ tín'₄
 jme₂dsí₂ quián₂.

11

Jui₁lia'₂ a₂'én₂ dsa₂

¹ Ně₃ ně₃, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂'én₂ ně₃, caun₂ bá₄ 'ei₅ dsí₅
 a₂gue₃ a₂jaun₂ a₂'ín₂ dsi₅; jáñ₃ bá₄ jáng'₅ léi₄ a₂'éin₂,
 a₂cha₂ tě₃dsón'₂ jui₁lia'₂ a₂tsá₃ jniá₂.

² Ia₁ le₂ně₅ bá₄ ca₂rë₃'én₂ dsa₂ can'₅₄ ma₂líg'₂, jaun₂
 ca₂'ag₃ dse₃ Diú₄.

³ Tě₂le₃ a₂'éin₂ bá₄ jniog₄, ηág'₂ jniog₄ a₂ca₂jmo₃
 Diú₄ bá₄ mi₂güíg₃ tě₂le₃ quian'₅₄ jág₁ quió'₅. Jaun₂
 lě₃, jui₁lia'₂ a₂jniá₂ rë₂ně₃ ca₂lě₃ tě₂le₃ quian'₅₄ a₂tsá₃
 jme₁rë₂jniá₂.

Tě₂le₃ a₂'én₂ dsa₂

⁴ Tě₂le₃ a₂'én₂ bá₄ Abel,* ca₂jén'₃ ne₄ Diú₄ caun₂
 a₂dse₃ gué₄ con'₂ gué₄ a₂ca₂jén'₃ Caín riin'₅₄. 'Uig₅₄
 jaun₂ca₂'ag₃ dse₃ Diú₄co₂'nió'₄ dsa₂dsen₃, lia'₂con'₂
 jme₁ca₂gue₃ a₂ca₂jén'₃ jaun₂. Jaun₂ ně₃, o₁jŋia'₅₄
 gué₄ ma₂rë₂jon₅₄ Abel, ně₂jag₄ bá₄ a₂caun₂ jáng'₅
 jág₁ dsau₅ rë₂ně₃, ia₁ a₂ca₂rë₃'éin₂.

‡ **10:38** o₃, “La₁ tě₂le₃ quian'₅₄ a₂'én₂ bá₄ dsa₂ le₃chain₂, jág₂ Diú₄
 ně₂jag₄ bá₄ dsa₂dsen₃.” § **10:38** Habacuc 2:3-4. * **11:4** Abel:
 'Nio'₂ ja₁ton₅ Génesis 4:4.

5 Të₂le₃ a₂'én₂ bá₄ Enoc,[†] ca₂ñái'₃ mi₂güíg₃ caun₂ tē₃ tsá₃ ca₂join₃, tsá₃ ma₂'ein₂ ca₂dsáu'₂ quió'₅, ia₁ Diú₄ bá₄ i₂ca₂tág₃ quió'₅. Ne₄ si₂ juá'₂ a₂ca₂'ag₃ dse₃ Diú₄ né'₃ gué₄ a₂të₂, ia₁ lia'₂ con'₂jme₁chain₂ ca₂jmo₃ a₂ca₂tě₂ dsí₅ Diú₄.

6 La₁ia₁ lia'₂ o₁líg'₂ jmi₄ tsá₃ lé₂ le₃jmo₃ dsa₂ a₂jme₂'ñio₂ dsí₅ Diú₄ në₁jua'₂ tsá₃ 'ein₂, ia₁ juí₁lia'₂ dsa₂ i₂'nio₃ jme₃quián₃ ja₁con₂ Diú₄, tion₅₄ 'nió'₅ le₃'ein₂ de'₂a₂chan₂ Diú₄, ján₃ bá₄'nió'₅ le₃'ein₂ a₂quí₅ Diú₄ 'lian'₅₄ juí₁lia'₂ i₂'nau'₂ a₂dsen₅₄ dsí₅.

7 Të₂le₃ a₂'én₂ bá₄ Noé,[‡] lia'₂ con'₂ jme₁ca₂jmo₃ Diú₄ jág₁ 'e₂ niog₅ lé₂, juí₁lia'₂ a₂tsá₃ jniá₂ gué₄, ca₂tón'₃ bá₄ juí₅ a₂ca₂juá'₂ Diú₄, ca₂jmo₃ bá₄ ni₁barco ja₁lión₃ le₂jiog₅ dsa₂ dsí₂né₂ quiáin₅ në₃. Jaun₂ le₂në₅ në₂jag₄ bá₄ a₂ca₂qui₃dsí₂₃ 'éi'₃ ja₁con₂ dsa₂ mi₂güíg₃, jaun₂ le₂në₅ bá₄ ca₂tíin₂ a₂lió₂ Diú₄ co₂'nió'₄ dsa₂ dsen₃, tē₂le₃ a₂'ein₂ bá₄ ján₃.

8 Të₂le₃ a₂'én₂ Abraham,[§] lia'₂ con'₂ jme₁ca₂tě₃ Diú₄, ca₂nág₂ bá₄. Ca₂o₃'ín₃ ca₂'í₃ juí₅ a₂dsó₃ ja₁juá'₂ Diú₄ cuë₃ caun₂ 'uë₃ a₂ca₂tíin₂ lé₂ quió'₅. Ca₂o₃'ín₃ 'uë₃ go₅₄ tē₃ tsá₃ ñí₅ a₂já'₄ ñó₃.

9 'Uíg₅₄ ia₁ a₂jme₁'ein₂, ca₂guá₂ gua'₅₄ 'uë₃ a₂ca₂juá'₂ Diú₄ cuë₃, co₂'nió'₄ a₂líin₅ dsí₂nau₂ jé₄ 'uë₃ siá'₂. Ca₂guá₂ tsí₁'né₅ a₂lé₅ quian'₅₄ tsí₁'mí'₂; ján₃ bá₄ le₂jaun₂ ca₂jmo₃ Isaac quian'₅₄ Jacob në₃, ia₁ ján₃ bá₄ ca₂tíin₂ le₂jiog₅ quian'₅₄ 'éi₂ a₂jme₁ca₂juá'₂ Diú₄ cuë₃.

[†] **11:5** Enoc: 'Nio'₂ ja₁ton₅ Génesis 5:18-24. [‡] **11:7** Noé: 'Í₂ Génesis 6 - 9. [§] **11:8** Abraham: 'Í₂ Génesis 12 - 25.

10 Ia₁ jme₁chi₁jŋia₅ Abraham juig₂ ciudad jaun₂ a₂chí'₅ tiá₂, 'uig₅₄ ia₁ Diú₄ bá₄ i₂ca₂'náu'₃ dsí₅ jmo₃, jáñ₃ bá₄ i₂ca₂jmóg'₃.

11 Ján₃ bá₄ tē₂le₃ a₂'én₂ 'ŋiog₅ Sara,* tē₃ ma₂guein'₂ a₂le₃chan₂ guein₂ quiáin₅, ca₂gue₃ bá₄ jui₅bí₂ a₂léin₂ chog₅₄ guein₂ ia₁ líin₂ i₂rë₂ti'₅₄ bá₄ Diú₄ i₂ma₂cuë₃ jág₁ quió'₅.

12 Jaun₂ ně₃ Abraham, o₁jŋia'₅₄ a₂ma₂i₁jónin₂, ca₂rë₃chán₃ bá₄ gué₄ tsí₁jon₂ i₂juín₅ gué₄ líin₃ jui₁lia'₂ nei₅ a₂jniá₂ guei'₅₄ mi₂güíg₃, jui₁lia'₂ mi₂tsag₄ a₂cha₂ chei'₅₄ jmi₁ŋí'₄ a₂tsá₃ lé₂ le₃'í₃ dsa₂.

13 Ca₂dsan₃ bá₄ le₃jín₃ 'éi₂ tē₃ tsá₃ ca₂gue₃ jui₁lia'₂ a₂jme₁ca₂juá'₂ Diú₄ cuë₃. La₁ia₁ jme₁'éin₂ bá₄, jaun₂ ně₂jag₄ bá₄ a₂ca₂jág₃ tē₂ uíng₂ a₂jaun₂ a₂'éin₂, tē₅ bá₄ dsí₅ a₂ca₂jág₃. Jaun₂ le₂ně₅ bá₄ ca₂jmo₃ jág₁ a₂líin₅ dsí₂nau₂ i₂con'₂ ca₂ŋí₅ mi₂güíg₃ la₂.

14 Jaun₂ jui₁lia'₂ i₂dsia₅ jág₁ le₂ně₅, jáng'₅ léi₄ a₂i₂nioi₅₄ bá₄ gué₄ a₂qui₂'no'₂ caun₂ juig₂ jé₁tiain'₃.

15 Jua'₅₄ mei'₂ gué₃ caun₂ qui₂dsau'₂ bá₄ gué₄ dsí₅ gua'₅₄ 'uë₃ ja₁ca₂'uïin₂, jme₁lé₂ bá₄ jme₁dsí₂lein₃ táng₃ ja₁jaun₂.

16 La₁ tē₂le₃ jme₁'ín₂ dsí₅ caun₂ 'uë₃ a₂dse₃ gué₄, co₂'nió'₄ a₂'ë₂₃ 'uë₃ a₂cha₂ guei'₅₄ i₂juíg₃. 'Uig₅₄ jaun₂ tsá₃ o₂guí'₃ cán₂ Diú₄ a₂quiong₅ dsa₂ Diú₄ quián₅ dsa₂'éi₂, ia₁ ma₂ca₂jmo₃ co₂jŋia₅₄ caun₂ juig₂ ciudad quió'₅ 'éi₂.

17 Tē₂le₃ a₂'én₂ bá₄ Abraham, lia'₂ con'₂ jme₁ca₂caun₃ Diú₄ táu₂, ca₂jéin'₂ bá₄ Isaac[†] quiáin₅, ne₄ Diú₄. Jme₁ma₂chéin'₅ co₂jŋia₅₄ a₂jme₁jŋii'₃

* **11:11** Sara: 'Í₂ Génesis 18:1-15; 21:1-7. † **11:17** Isaac: 'Í₂ Génesis 21 - 22.

ja₁nj_{i'}⁵⁴ i₂jan₂ tan₅₄ quiáin₅, **18** o₁jηia'₅₄ jme₁ca₂juá'₂ Diú₄ cuag₃ a₂ca₂juá'₂: “Të₂le₃ quian'₅₄ Isaac le₃chan₂ tsí₁jon₂ quiáng'₂. ”‡

19 Ca₂i₃jiog₅ dsí₅ Abraham, a₂'io₅ Diú₄ juí₅bí₂ a₂jme₃jein'₅₄ le₂jiog₅ jin₄ 'lag₄. Jaun₂ dsón'₂ bá₄ ca₂guéin'₂ táng₃ ja₁nj_{i'}⁵⁴, nē₂jag₄ bá₄ a₂ca₂jein'₅₄ táng₃ jin₄ 'lag₄.

20 Të₂le₃ a₂'én₂ Isaac, ca₂jme₃gu'₅₄ quió'₅ Jacob quiain'₅₄ Esaú, ca₂cuë₃ jág₁ quió'₅ a₂cuë₃ Diú₄ a₂dse₃ tē₂le₃ ne₄ juí₅ jmig₄ a₂le₃chain₂. §

21 Ján₃ bá₄ tē₂le₃ a₂'én₂ Jacob,* jme₁ma₂ja₂quián₃ jín₂, ca₂jme₃gu'₅₄ quió'₅ le₂jan₂ le₂jan₂ chi'₂ ja₁nj_{i'}⁵⁴ José. Jaun₂ ca₂jme₃juíin'₂ Diú₄, a₂chéin'₅ rë₂dsí₅ne₂ 'ma₂'i₅₄ quió'₅.

22 Të₂le₃ a₂'én₂ José,† lia'₂ con'₂ jme₁ma₂ja₂quián₃ jín₂, ca₂juá'₂ ca₂'iin₃ dsa₂ juig₂ Israelitas a₂'uíin₃ cang₂ gué₄ jaun₂ 'uë₃ Egipto, jaun₂ ca₂quiog₂ 'éi'₃ 'e₂ 'nió'₅ jmo₃ dsa₂ quian'₅₄ ni₁mu₁₂.

23 Të₂le₃ a₂'én₂ bá₄ chog₅₄-jmei₂ Moisés, jme₁ca₂rë₃chán₃ 'éi₂, ca₂'mog₃ con'₂ 'ni₅ tsí₂. Ia₁ ca₂jág₃ a₂'njo'₂ guein₂ 'éi₂, tsá₃ jua'₅₄ ca₂ja₃gó'₃ 'a₂ lia'₂ lë₅ 'éi'₃ quió'₅ rag₅₄ a₂jnag'₃ quió'₅.‡

24 Të₂le₃ a₂'én₂ bá₄ Moisés,§ lia'₂ con₂ jme₁ma₂lín₅ dsa₂ ma₂juín'₂, tsá₃ ca₂gue₃ quiong₃ dsa₂ ja₁nj_{i'}⁵⁴ quián₅ ja₁míg₄ rag₅₄ quián₅ Egipto.

25 Co₂ñei'₅₄ gué₄ ca₂'náu'₃ dsí₅ njág₃ uíg₅ quiain'₅₄ dsa₂ juig₂ quián₅ Diú₄, con'₂ gué₄ a₂le₃chain₂ o₂'njo'₃ dsí₅ ca₂tiá₂ a₂'no₃ dso₄.

‡ **11:18** Génesis 21:12. § **11:20** 'Í₂ Génesis 27. * **11:21** Jacob: 'Í₂ Génesis 48. † **11:22** José: 'Nio'₂ ja₁ton₅ Génesis 50:24-26. ‡ **11:23**

'Nio'₂ ja₁ton₅ Éxodo 2:1-10. § **11:24** Moisés: 'Í₂ Éxodo 2 - 11.

26 'Nio₅ gué₄ quen₅, líñ₂, a₂ñág₃ uig₅ a₂të₃'o'₂ dsa₂, lia₂ te₃'on'₂ I₂rë₂íñ₁ quián₅ Diú₄, con₂ gué₄ quen₅ ca₂le₃jé₃ cu₄nióg₄ a₂rë₂'ma₄ 'uë₃ Egipto. Ia₁ 'liain'₅₄ a₂cuë₃ Diú₄, co₂dsau₅ jaun₂ bá₄ ca₂jág₃.

27 Të₂le₃ a₂'én₂ Moisés, ca₂o₃íñ₃ 'uë₃ Egipto,* tsá₃ ca₂rë₃gó'₅ a₂'ne₂ rag₅₄; ca₂nau₂ bá₄ tiá₂ në₂jag₄ bá₄ a₂jíñ₂ Diú₄ i₂tsá₃ jniá₂.

28 Të₂le₃ a₂'én₂ Moisés, ca₂jmo₃ Jmig₄ Të₂'íñ₅₄,† ca₂tsáng₂ jmi₂ o₄'né₄ né₃, ia₁jaun₂ i₂niog₅ ne₄ jme₃dsiain₂₃ juí₁lia'₂ chi'₂ dsa₂ ne'₂ i₂le₂ne₁ quián₅ dsa₂, tsá₃ téin₂ gu₂tag₅₄ chi'₂ i₂le₂ne₁ quián₅ dsa₂ juig₂ Israel.

29 Të₂le₃ a₂'én₂ dsa₂ juig₂, ca₂ñíj₃ Jmi₁ñí'₄ Guéin,[‡] ne₄ 'uë₃ quein₂. La₁ lia'₂ con₂ jme₁'nio₃ jmo₃ le₂jaun₂ dsa₂ juig₂ Egipto, ca₂dsain₃ bá₄, ca₂'íñ₃ jmig₂.

30 Të₂le₃ a₂'én₂ bá₄ dsa₂ israelitas, ca₂lia'₂ ca₂gon₃ ni₁'ia'₂ quió'₅ juig₂ Jericó,§ jme₁ma₂ca₂lë₃ i₂nioi₅₄ guio₃ jmig₄ le₃lág'₃ quió'₅.

31 Ján₃ bá₄ të₂le₃ a₂'én₂ 'io₅₄ Rahab* i₂jme₁'nag₅ quió'₅ né₃, tsá₃ ca₂join₃ co₂lë₅ quiain'₅₄ dsa₂ i₂tsá₃ ca₂né'₂,† ia₁ ca₂guein₃ bá₄ rë₂ dsa₂ israelitas i₂jme₁i₂nio₄ tiog₅.

32 ¿'E₂ gué₄ juá'₄ jniá₂? Tsá₃ jé₄ jmig₄ jua'₅₄ juá'₄ jniá₂ a₂'íng₄ Gedeón,[‡] quian'₅₄ Barac,§ Sansón,*

* **11:27** Noé: 'Í₂ Génesis 6 - 9. † **11:28** Egipto, Jmig₄ Të₂'íñ₅₄: 'Í₂ Éxodo 12 - 13. ‡ **11:29** Ján₃ bá₄ chei₂ "Jmi₁ñí'₄ 'Ma₂ta₅." § **11:30** Jericó: 'Í₂ Josué 6. * **11:31** Rahab: 'Í₂ Josué 2:1-21; 6:25; Mateo 1:5; Santiago 2:25. † **11:31** o₃, "dsa₂ i₂tsá₃ ca₂rë₃'én₂." ‡ **11:32** Gedeón: 'Í₂ Jueces 6 - 7. § **11:32** Barac: 'Í₂ Jueces 4 - 5. * **11:32** Sansón: 'Í₂ Jueces 13 - 16.

Jefté,[†] David,[‡] Samuel,[§] quian'₅₄ dsa₂ i₂jme₁'ě₂ jág₁
quián₅ Diú₄ ně₃.

33 Të₂le₃ a₂'ein₂ bá₄ ján₃, ca₂lí₃ juig₂ siá'₂ ja₁gon₂
rag₅₄, rë₂ bá₄ ca₂qui₃dsi₂₃ 'éi'₃ ně₃, ján₃ bá₄
ca₂ió'₃ a₂ca₂jme₃'o₅₄ Diú₄ con'₂ lě₅ jág₁ a₂ca₂cuë₃
a₂jme₃'o₅₄. Jáñ₃ bá₄ le₂ně₅ ca₂jnéi₃ i₂lin₅₄ 'o₄
dsi₂'ia'₂, **34** ca₂ei₃ si₂ cau₂ ca₂jo'₅₄, qui₂ca₂lón₂ i₂lin₅₄
a₂jme₁dsiáin₃ quian'₅₄ 'o₄ njitág₂ ně₃. Jáñ₃ bá₄
le₂jaun₂ ca₂quín'₃ bí₂ dsa₂ 'uan₅₄ ca₂jme₃'uáin'₃,
jáñ₃ bá₄ ca₂rë₃béin₂ quín'₂ ja₁niog₅ 'nei₂, jaun₂
ca₂tió'₃ bá₄ jme₁ca₂quín'₂ quian'₅₄ 'lióg₂ dsa₂ i₂io₅₄
quió'₅. **35** Jáñ₃ bá₄ le₂ně₅ chan₂ dsa₂ mí₂ ca₂guein₃
táng₃ 'lag₄ quiáin₅ jme₁ca₂jein'₅₄ táng₃. I₂sián'₂ guë'₂
qui₂ca₂jmög'₂ dsa₂, la₁tsá₃ ca₂gue₃ a₂lióin₂, ia₁jaun₂
tiín₅₄ a₂jein'₅₄ a₂le₃chain₂ guë₄ dse₃. **36** I₂sián'₂ guë'₂
ca₂ňág₃ le₃jé₃ jág₁ qui₂ca₂jnáu'₂ dsa₂ qui₂ca₂bóg₂
dsa₂; ca₂lia'₂ ca₂nei'₂ dsa₂ quian'₅₄ njí₁ cadenas,
ca₂to'₂ dsa₂ ně'₃ 'má₃ ně₃. **37** I₂lin₅₄ guë'₂ ca₂dsan₃
qui₂ca₂jnáu'₂ dsa₂ cang₄, i₂sián'₂ ně₃ ca₂ti₃ dsa₂
ca₂'nói₁ quian'₅₄ njí₁ chi₁jan₁,* ca₂jme₃dsiog₅ dsa₂
quian'₅₄ njitág₂ ně₃. Qui₂i₁nioi₁₂ i₁jnai'₅₄ a₂la₂-
ó₃ le₁qui'₂ jmá'₃ ni₁lo₄ já'₂ cha'₂ quian'₅₄ ni₁lo₄
chein₄ lau₂ ně₃; të₂ňéi₂, tsá₃ dse₃ qui₂le₁'ág₄ dsí₅,
jáñ₃ bá₄ qui₂ca₂jmög'₂ dsa₂. **38** Tsá₃ lé₂ le₃jua'₅₄
jua'₅₄ jme₁ca₂tín₂ dsa₂ mí₂güíg₃ le₃chan₂ dsa₂ 'éi₂
quiong'₅₄. Jme₁i₂nioi₅₄ 'uë₃ co₂'njog₅, le₂con₂ má'₂
ně₃, ně'₃ cang₄ të₂lau₂, ně'₃ tau₂ a₂niog₅ ně'₃ 'uë₃
ně₃.

[†] **11:32** Jefté: Í₂ Jueces 11 - 12. [‡] **11:32** David: Í₂ 1 Samuel 16 -
31 quian'₅₄ 2 Samuel. [§] **11:32** Samuel: Í₂ 1 Samuel. * **11:37**
A₂lin₅₄ chog₅₄ si₂ chi₁ton₅ jáñ₃: "ca₂can₃ dsa₂ táu₂."

39 Le₃jín₃ dsa₂ 'éi₂, ca₂'ag₃ Diú₄ dse₃ 'uig₅₄ ia₁ a₂'ein₂, la₁ia₁ tsá₃ ca₂'ió'₃ a₂jme₁ca₂juá'₂ Diú₄ cuë₃.

40 Jme₁ma₂i₃jiog₅ dsí₅ Diú₄ jmo₃ co₂jñia₅₄ caun₂ a₂dse₃ gué₄ quián₂ jniog₄, ia₁jaun₂ tsá₃ le₃'ñia₅ dsa₂ 'éi₂ jua'₅₄ tsá₃ le₃'ñiai₂₃ co₂lë₅ quian'₅₄ jniog₄.

12

Jin₄ jniog₄ Jesús

1 Jaun₂ lë₃, ia₁ ñí₄ lë₃ juïn₅ dsa₂ qui₂le₁lio₃ jniog₄ i₂ma₂ca₂jme₃jnia₅ a₂'ein₂, jaun₂ dsiá₁ jniog₄ cau₅ ca₂le₃jé₃ lio₅₄ a₂jmo₅ jnág₅ quián₂, ján₃ bá₄ le₂në₅ juï₁lia'₂ dso₄ a₂qui₂nió₅ jniog₄ në₃, jaun₂ dsau₅₄ jniog₄ ne₄ jui₅ a₂juin'₂ dsi₅, në₂jag₄ bá₄ a₂i₂nio₄ co₂chi'₅₄ a₂tián'₅ jág₁ rin'₅₄.

2 Jaun₂ në₃, né₄ jniog₄ Jesús, i₂ca₂niá₃ jui₅ a₂'ein₂ jniog₄, ján₃ bá₄ i₂jme₂'ñia₅ a₂'ein₂ jniog₄. Ca₂jmo₃ 'éi₂ tió'₃ dsí₅ ne₄ cróg₄, tsá₃ ca₂tón'₃ jui₅ a₂o₂guí'₃ a₂ca₂can₃, ia₁ jme₁ma₂ñi₅ bá₄ a₂cán₂ o₂'ñiò₃ dsí₅ a₂'io'₂ jén'₅ cang₂ gué₄ jaun₂. Jaun₂ në₃, ca₂guá₂ tē₂le₃ gu₂ ne₁ne₄ta₁ quió'₅ Diú₄.

3 'Nió'₂ 'nia'₂ 'au'₂ jaun₂, 'a₂ lia'₂ ca₂jmo₃ Jesús: ca₂jmo₃ tió'₃ dsí₅ mi'₅₄ a₂ca₂dsia₃ dsa₂ i₂qui₂rë₂cán'₄ dso₄, ja₁coin₂, ia₁ con'₂ tsá₃ ñó₅ në₁jua'₂ ca₂'ong'₃ 'nia'₂, ca₂lia'₂ ca₂'uáng'₂.

4 Ia₁ tsá₃ gué₄ 'ein₂ ma₂qui₂ca₂quín'₂ 'nia'₂ ca₂lia'₂ ca₂tang₂ jmi₂ 'an'₅₄ 'nia'₂ quian'₅₄ mi'₅₄ a₂jmo'₂ quian'₅₄ dsáu₁.

5 Jaun₂ ma₂ca₂'en₃ bá₄ 'au'₂ 'nia'₂ jág₁ a₂ma₂chi₂ca₂léi'₁ Diú₄ jui₁lia'₂ jan₂ chi'₂-guein₂ quiáin₅. Le₂la₂ juá'₂ ne₄ Si₂: Tsá₃ lë₁ole₅₄, jón₃,

jua'₅₄ tsá₃ ton'₅₄ 'ne₂ jui₅
jme₁chei'₅ Te₁gui'₅₄ caun₂ jui₅ dse₃,
on₃ guë'₂ tsá₃ lë₁o₁'ag₅₄ i₁tín₄ 'au'₂
jme₁cuë₂₃ uig₅.

6 Ia₁ jme₂ré₃ Te₁gui'₅₄ jui₅
quió'₅ jui₁lia'₂ i₂'nói₃,
ján₃ bá₄ cuë₂₃ uig₅ quió'₅ ca₂le₃jín₃ i₂guein₂₃
jui₁lia'₂ jan₂ chi'₂-guein₂ quiáin₅.*

7 Tiang'₃ 'nia'₂ jmo₄ ca₂le₃jé₃ uig₅ a₂ηag'₅₄, ia₁
le₁jaun₂ jme₂tag₅ Diú₄ jme₂tiin₂₃ 'nia'₂ jui₁lia'₂ jan₂
chi'₂-guein₂ quiáin₅. Ḷ'Ei₂ bá₄ ja₁ŋi'₅₄ chan₂ i₂tsá₃
jme₂tag₅ jmei₂?

8 Chei'₅ Diú₄ caun₂ jui₅ rë₂ chein'₂₃ ca₂le₃jín₃ chi'₂-
guein₂ quiáin₅. Jaun₂ në₃, jua'₅₄ mei'₂ guë₃ Diú₄
tsá₃ chein'₂₃ 'nia'₂ caun₂ jui₅ dse₃, tsá₃ lë₂ le₃jua'₅₄
a₂lín₅ 'nia'₂ chi'₂-guein₂ quiáin₅ të₃dsón'₂, jnia'₅₄
lia'₂ a₂jaun₂ bá₄ lín₅ 'nia'₂ jui₁lia'₂ jan₂ chi'₂-guein₂
i₂lë₁ca₂rë₃chán₃.

9 Ján₃ bá₄ le₂jaun₂ jniog₄ në₃, lia'₂ con'₂ jme₁lág₄
jniog₄ guein₂, jme₁të₂jí₂ chog₅₄-jmei₂ jniog₄ i₂chan₂
gua'₅₄ 'uë₃. Jaun₂ jme₁jme₂gain₃ bá₄ jniog₄ në₃. Ḷ'Tsa₁
dse₃ néi₁ jniog₄ gau₂ ja₁con₂ Diú₄? Të₂le₃ 'ë₂ guë₄
'nió'₅ jme₁gan₃ bá₄ jniog₄ Diú₄ Jmei₂ jniog₄ të₂le₃
quió'₅ jme₂dsí₂, ia₁jaun₂ le₂në₅ bá₄ le₃chong₂.

10 Jme₁ca₂cuë₃ ca₂tiá₂ uig₅ chog₅₄-jmei₂ jniog₄
i₂chan₂ gua'₅₄ 'uë₃, lia'₂ con'₂ lë₅ ca₂i₃jiog₅ dsí₅ a₂dse₃.
La₁ia₁ Diú₄ në₃ cuë₂₃ jniog₄ uig₅ a₂dse₃ quián₂ jniog₄
guio₅₄, ia₁jaun₂ quein'₅₄ jniog₄ a₂jñiò₅ a₂lín₅ 'éi₂.

11 Dsón'₂ bá₄ jaun₂, lia'₂ 'i₁caun₂ uig₅ tsá₃ të₅
dsí₅ jniog₄, të₂le₃ 'ñio₅ uig₅ bá₄ lág₂ jniog₄. La₁ia₁

* **12:6** Proverbios 3:11-12.

cang₂ gué₄ jaun₂, jui₁lia'₂ i₂rë₂tin₂ të₂le₃ quian'₅₄ uig₅
a₂ñág₅, në₂jag₄ bá₄ caun₂ ni₁'ma₂ a₂le₁'ág₄ míg₂ dse₃,
léi₄ bá₄ rë₂jníá₂ të₂le₃ 'a₂ lia'₂ dse₃ chain₂ 'ei₅ tei₄ dsí₅.

A₂go'₂ a₂tí₁ dsa₂jág₁ quió'₅ Diú₄

12 'Uig₅₄ jaun₂ chog'₅₄ 'nia'₂ táng₃ gog'₂
a₂qui₂le₁ta'₅₄, jáñ₃ bá₄ chí₁ táng₃ 'nia'₂ tiá₂ mi₂jne'₅₄
a₂flen₅.

13 "Jmo₄ 'nia'₂ caun₂ jui₅ dsau₅ quió'₅ mi₂tag'₅₄
guiong'₅₄,[†] ia₁jaun₂ tsá₃ 'e₂ qui₃nió₃ i₂sián'₂ jui₁lia'₂
i₂guian'₅₄, të₂le₃ 'lóin₂ bá₄.

14 Quen'₂ 'nia'₂ bí₂ a₂l₁nio'₄ 'nia'₂ 'ei₅ tei₄ quian'₅₄
ca₂le₃jín₃, a₂le₃chan'₂ 'nia'₂ jñiío₅ në₃. Ia₁ ca₂lia'₂
'i₁jan₂ tsá₃ lé₂ le₃jín₃ Te₁gui'₅₄ në₁hua'₂ tsá₃ jñiói₅.

15 Quion₂ 'nia'₂ 'í₁ ia₁jaun₂ ca₂lia'₂ 'i₁jan₂ jua'₅₄
a₂tsá₃ tiin₃ a₂jme₃gu'₅₄ Diú₄ a₂'ua₁ dsí₅, ia₁jaun₂ tsá₃
'iá₃ jín₄ 'nia'₂ co₂'nió'₄ caun₂ tsín₅ ni₁nau₂ dsi'₃ jmo₅
jan₂ i₂quian₅ o₂me'₅₄ dsi₅ jmo₅ dain₅₄ a₂rë₂'lin'₅₄
juin₅.

16 Jmo₄ 'nia'₂ 'í₁ ia₁jaun₂ tsá₃ 'ein₂ 'nia'₂ i₃nio₄
lia'₂ con'₂ lë₅ mi₅ ni₁njí₁₂, on₃ guë'₂ i₃nioi₅₄ jua'₅₄
a₂tsá₃ tón'₂ jui₅ jág₁ quió'₅ Diú₄. Le₂në₅ bá₄ ca₂jmo₃
Esaú.[‡] O₄quió'₄ caun₂ má₃ bá₄ ca₂'nag₃ ca₂le₃jé₃
a₂jme₁ca₂tiin₂ a₂líin₅ chi'₂ dsa₂ ñe'₂ i₂ne₅₄.

17 Ma₂ñi'₅₄ bá₄ 'nia'₂, cang₂ gué₄ jaun₂ lia'₂
con'₂ jme₁nio₃ táng₃ Esaú gue₃ a₂jme₁ca₂tiin₂,
a₂jme₃gu'₅₄ jmei₂, tsá₃ ca₂guéi'₂ jmei₂. Jaun₂
në₃, tsá₃ ma₃ca₂dsó'₂ 'a₂ lia'₂ tíin'₄ táng₃ jui₁lia'₂
a₂jme₁ca₂tiin₂, o₁jñia'₅₄ ca₂'náu'₃ 'ñio₅ líin₃ ca₂le₃jé₃
ca₂'o₃.

† 12:13 Proverbios 4:26. ‡ 12:16 Esaú: 'Í₂ Génesis 25:27-34.

18 Quion₂ 'nia'₂ 'í₁ jaun₂ ně₃, ia₁ on₃jua'₅₄ a₂ma₂ca₂jme₁quián'₄ 'nia'₂ má'₂ nei₅ jaun₂ a₂jniá₂, a₂cau₂ quian'₅₄ si₂, ja₁lě₄ qui₁né'₃ 'ei₅ nei₂, dsí₂ ně₃, qui₃lě₂ gau₂ 'njo₅ lin₃.

19 On₃ guë'₂ ca₂nei'₂ 'nia'₂ a₂i₂'ein₅₄ njí trompeta, on₃ guë'₂ jág₁ quió'₅ Diú₄ a₂juá'₂ jág₁ gau₂ tsí'₅ dsa₂ 'éi₂, ca₂lia'₂ i₂ca₂nág₂ jág₁ jaun₂ ca₂mi₃ a₂tsá₃ ma₂juá'₂ 'éi₂ jág₁.

20 Ia₁ tsá₃ jme₁tió'₅ nag₃ 'éi'₃ quió'₅ Diú₄ a₂juá'₂: "Né₁jua'₂ jan₂ já'₂ ca₂ë₃ má'₂ jaun₂, 'nió'₅ jónin₂ qui₃dsag₅ dsa₂ cang₄."§

21 'Uig₅₄ ia₁ a₂njí₄ lě₃ gau₂ a₂jniá₂ ja₁jaun₂, ca₂lia'₂ njio₅ Moisés ca₂juá'₂, "Njo₅ lin₃ jlen₅ jniá₂ a₂gó₅."*

22 La₁ia₁ 'nia'₂ ně₃, ma₂ca₂jme₁quián'₄ Má'₂ Sión, co₂'nió'₄ Jerusalén a₂niog₅ guei'₅₄ i₂juíg₃, ciudad quió'₅ Diú₄ jén'₃. Ma₂ca₂jme₁quián'₄ 'nia'₂ ja₁con₂ 'lióng₂ lin₃ mei₅ ángeles i₂njí₂ jmo₂₃ 'io'₂.

23 Ma₂ca₂jme₁quián'₄ 'nia'₂ ja₁con₂ dsa₂ i₂tion'₅₄ lo'₂ a₂jme₃juíin'₂ Diú₄, quian'₅₄ ca₂le₃jín₃ chi'₂-guein₂ quián₅ Diú₄ i₂ca₂tín₂ ca₂le₃jé₃ lia'₂ jé₁ca₂tín₂ ja₁njí'₅₄ i₂ne₅₄, i₂ma₂qui₂le₁ton₅ guei'₅₄ i₂juíg₃. Ma₂ca₂jme₁quián'₄ 'nia'₂ ja₁con₂ Diú₄ i₂qui₃dsí₅ 'éi'₃ quió'₅ ca₂le₃jín₃, ja₁con₂ jme₂dsí₂ quió'₅ dsa₂ dsen₃ i₂ma₂qui₂le₁'njas₅, **24** quian'₅₄ ja₁con₂ Jesús i₂chén'₅ ne₄ jág₁ 'mí₂ a₂líf₅₄ quian'₅₄ Diú₄, quian'₅₄ ja₁con₂ jmi₂ a₂rë₃séi₂, a₂quen₅ guë₄ a₂jáng'₅ léi₄ a₂'ua₁ dsí₅ con'₂ gué₄ quen₅ jmi₄ Abel.

25 Jmo₄ 'nia'₂ 'í₁ a₂tsá₃ jmó'₂ 'nia'₂ jua'₅₄ tsá₃ guén'₄ 'nia'₂ Diú₄ i₂juá'₂ tság₅ jniog₄. Ia₁ chi₂jua'₂

tsá₃ ca₂lón₂ jui₁lia'₂ i₂tsá₃ ca₂guén'₂ i₂'éi₂ i₂ca₂'ě₂ jág₁
gua'₅₄ 'uë₃ la₂, 'ě₂ guë₄ bá₄ jniog₄ tsá₃ lé₂ le₃lió₂,
në₁juá'₂ tsá₃ ca₂guén₄ jniog₄ i₂juá'₂ tě₂ guei'₅₄ i₂juíg₃.

²⁶ Jmig₄ jaun₂, ca₂i₁bi₅₄ 'uë₃ jme₁ca₂juá'₂ Diú₄.
La₁ia₁ rë₂në₃ në₃, ma₂cuë₃ jág₁ quió'₅, a₂juá'₂: "jmo₅₄
guë₄ jniá₂ con'₂ siá'₂ a₂dsi₃bi₅₄, la₁ia₁ on₃juá'₅₄ jmá'₃
gua'₅₄ 'uë₃, le₂jiog₅ guei'₅₄ dsi₂güig₂ bá₄ jáñ₃."[†]

²⁷ Ju₁lia'₂ a₂juá'₂, "con'₂ siá'₂", dsi₂jein₃ jág₁
a₂jnjá'₂ ca₂le₃jé₃ a₂jniá₂ a₂dsi₂bi₅₄ a₂lé₂ qui₂le₃jnjá'₃,
ia₁jaun₂ tě₃gua₄ co₂tan₅₄ a₂tsá₃ lé₂ dsi₃bi₅₄, on₃ guë'₂
lé₂ le₃jnjá'₃.

²⁸ Jaun₂ 'uig₅₄ ia₁ a₂tsá₃ ma₃lé₂ qui₂dsi₃bi₅₄ ja₁gon₂
Diú₄, ja₁cuë₃ jniog₄, jaun₂ cuë'₅₄ jniog₄ ti₁'mag'₄
jaun₂ në₃, o₄quió'₄ ca₂le₃jé₃ a₂la₂, jme₁ti₁ jniog₄ ne₄
Diú₄ në₃ 'a₂ lia'₂ 'njo₂ dsí₅, jme₁ 'nió₄ jniog₄ Diú₄ a₂'ei₅
gau₂ dsi₅ jniog₄.

²⁹ Ia₁ líñ₅ Diú₄ quián₂jniog₄ lia'₂ lë₅ caun₂ si₂ a₂'éin₂
le₃jé₃.[‡]

13

'A₂ lia'₂jmo₃ a₂tě₅ dsi₅ Diú₄

¹ Tsá₃ lë₁tí₅ 'nia'₂ a₂'nióg'₃ le₂jang'₂ le₂jang'₂
jui₁lia'₂ ríng'₂ 'nia'₂.

² Tsá₃ jui₁dsi₂'én₂ 'au'₂ 'nia'₂ a₂guéng'₄ dsi₂néi₂
quiáng'₂ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂chan₂ ja₁siá'₂, ia₁ le₂në₅ bá₄
ma₂jmo₃ i₂lin₅₄ ma₂ca₂guein₃ ángeles tě₃ tsá₃ lí'₄.

³ Dsau'₂ 'au'₂ 'nia'₂ jmo₄, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂tion'₅₄
né'₃ 'má₃, në₂jag₄ bá₄ a₂tion'₅₄ 'nia'₂ guiong'₅₄ co₂lë₅
quiain'₅₄. 'Nio'₂ 'au'₂ jui₁lia'₂ i₂ñ₄ lë₃ qui₂ma₂jmog'₂

† 12:26 Haggeo 2:6. ‡ 12:29 Deuteronomio 4:24.

dsa₂, ia₁ ján₃ bá₄ dsa₂ chi₁dsán'₃ bá₄ 'nia'₂ i₂lé₂ le₃ñág₃ uig₅.

4 Juí₁jme₂gó'₃ bá₄ le₃jín₃ jui₁lia'₂ a₂jén'₂ dsa₂ gu₂, ján₃ bá₄ juí₁le₅₄ bá₄ 'í₁ jui₁lia'₂ ja₁tian'₃ dsí₂i₂gu₂ co₂lë₅, ia₁ qui₃dsí₅ bá₄ Diú₄ 'éi'₃ ja₁con₂ dsa₂ i₂qui₂'no₅ dso₄, jui₁lia'₂ i₂nío'₅ jág₁ quian'₅₄ i₂sián'₂ on₃jua'₅₄ dsí₂i₂gu₂.

5 Tsá₃ juí₁chan'₂ 'nia'₂ a₂qui₂chi₁'neg'₁ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂ñí₄ lë₃ 'in₅ 'au'₂ 'nia'₂ cu₄. Dsáu₅ 'au'₂ 'nia'₂ jmo₄ lia'₂ con'₂ tí₅ a₂cha₂ quián'₂ 'nia'₂, ia₁ ma₂ca₂juá'₂ Diú₄: lia'₂ o₁líg'₂ jmíg₄ tsá₃ tón₂ jniá₂ 'nia'₂, on₃ guë'₂ téñ₄ jniá₂ 'nia'₂.*

6 Jaun₂ në₃ lé₂ le₃jua'₅₄ a₂ma₂'ei₅ caun₂ dsí₅: Te₁gui'₅₄ bá₄ i₂jme₂'o₅₄ jniá₂; tsá₃ gó₅ jui₁lia'₂ 'e₂ lë₂ le₃jmóg'₂ dsa₂ mi₂güíg₃.†

7 Dsá₂ 'au'₂ 'nia'₂ jmo₄, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂ma₂jiog₃ ne₄ juí₅, i₂ma₂juá'₂ jág₁ quió'₅ Diú₄ ca₂tsí'₃ 'nia'₂. Quion₄ 'nia'₂ 'í₁ 'a₂ lia'₂ lë₅ ca₂dsíog₃ jui₅ a₂chan₂ dsa₂ 'éi₂, jaun₂ 'én'₄ 'nia'₂ jui₅ jaun₂ jui₁lia'₂ 'én₂ 'éi₂.

8 Lia'₂ ma₂lín₅ jaun₂ bá₄ Jesucristo, dsióg₂, jmíg₄ në₃, lia'₂ con'₂ tan₅₄ bá₄ líin₅.

9 Tsá₃, lë₁cuë₂ 'nia'₂ jmíg₄ jua'₅₄ jiog₃ i₂sián'₂ i₂jme₂tag₅ 'lióng₂ ne₅₄ juá'₅ siá'₂, a₂tsá₃ lë₅ con'₂ lë₅ juá'₂ jág₁ quió'₅ Diú₄. Co₂ñei'₅₄ guë₄ dse₃ a₂gue₃ të₂dsí₅ jniog₄ jui₅bí₂ të₂le₃ quian'₅₄ a₂'ua₁ dsí₅ Diú₄, con'₂ guë₄ të₂le₃ quian'₅₄ 'éi'₃ jui₁lia'₂ 'a₂ lia'₂ 'nió'₅ guë'₃ dsa₂. Ia₁ tsá₃ ta₁ tí₄ 'éi'₃ jaun₂ jua'₅₄ a₂jme₃'o₅₄ quió'₅ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂lénio₄ le₂jaun₂.

* **13:5** Deuteronomio 31:6. † **13:6** Salmo 118:6-7.

10 La₁ia₁ cha₂ bá₄ caun₂ ne₄chei₂ quián₂ jniog₄ ja₁tsá₃ ca₂tín₂ gué'₃ jui₁lia'₂ i₂jme₂ti₃ ta₁ guá'₅ tabernáculo.

11 Ia₁ ne₄ bá₄ jniog₄, a₂dsí₂can₅ jme₂dsa₂ dsen₅₄ jmi₄ já'₂ dsi₂néi₂ ja₁jnjó₅ lin₃ gué₄, a₂jén'₄ o₄quió'₄ dsáu₁ dsa₂. La₁ia₁ ni₁ñi₄ já'₂ 'éi₂ qui₂dsí'₂ dsa₂ 'ni'₂ ja₁tián'₄ dsa₂ juig₂ Israel.

12 Ján₃ bá₄ le₂jaun₂ ca₂ñág₃ Jesús uig₅ 'ni'₂ juig₂, ia₁jaun₂ qui₂jme₃jnjó₃ dsa₂ juig₂ quiáin₅ tē₂le₃ quian'₅₄ jmi₄ 'ñiog₅.

13 Dsi₁náu₄ jniog₄ jaun₂ ně₃ ja₁con₂ Jesús, co₂'nió'₄ cau₅ ja₁tión₂ dsa₂ juig₂ Israel, a₂quian₂ jniog₄ o₂gui'₃ o₄quió'₄ Jesús.

14 Ia₁ mi₂güíg₃ la₂, 'i₁caun₂ juig₂ tsá₃ cha₂ quián₂ jniog₄ jua'₅₄ a₂jiog₅ co₂tan₅₄, la₁ a₂jaun₂ bá₄ 'niog'₂ jniog₄ ciudad jaun₂ a₂ně₃ gué₄ jiá₃.

15 Tē₂le₃ quian'₅₄ Jesucristo jaun₂ ně₃, ma₃ jme₁juin'₂ jniog₄ Diú₄ co₂tan₅₄, co₂'nió'₄ a₂jen'₄ jniog₄ ne₄ 'éi₂ jág₁ a₂'uë'₂ mi₂'o₄ jniog₄ con'₂ dsi₂ten₅₄ jmo₃ dsa₂ i₂tión₂ le₃quió'₅ 'éi₂.

16 Ján₃ bá₄ tsá₃ o₁ló₄ dsi₂'én₂ 'au'₂ 'nia'₂ a₂dse₃ a₂qui₁cuë'₅₄ 'nia'₂ ca₂la₂ ríng'₂, 'e₂ a₂cha₂ quiáng'₂. Ia₁ jui₁lia'₂ a₂jen'₅₄ 'nia'₂ le₂jaun₂ bá₄ a₂tē₅ dsi₅ Diú₄.

17 Né'₂ 'nia'₂ jmo₄ ja₁con₂ jui₁lia'₂ i₂quian₅ ne₄ jui₅, jme₁gan₃ 'nia'₂ 'éi₂. Ia₁ jmo₂₃ 'í₁ jme₂dsí₂ quián'₂ 'nia'₂, a₂líin₅ dsa₂ i₂ca₂tín₂ dsi₃jang'₅₄ cuenta ja₁con₂ Diú₄. Juí₁le₅₄ bá₄ dse₃ ta₁ a₂niog₅ gu₂ 'éi₂ ia₁jaun₂ jmo₃ 'io'₂, on₃jua'₅₄ 'lia'₂ dsi₅, ia₁ tsá₃ ta₁ tí₄ ja₁con'₂ 'nia'₂ ně₁jua'₂ le₂jaun₂ ca₂'lia'₂ dsi₅.

18 Chi₁len' ₄ 'nia' ₂ Diú₄ o₄quián₂ jnia'₅₄, ia₁ caun₂ bá₄ 'ei₅ dsí₅ jnia'₅₄ a₂qui₂le₁jé₃ jme₂dsí₂ quián₂, ia₁ 'niog₂ bá₄ jnia'₅₄ qui₂i₁nio₁ lia'₂ dsí₂ten₅₄ jé₄ ca₂le₃jé₃.

19 Ja₂lin₃ gué₄ dsen₅₄ mi₅ jniá₂ a₂chi₁len' ₄ 'nia' ₂ Diú₄ ia₁jaun₂ lé₂ nei₅₄ a₂i₁ú₃ táng₃ ja₁con' ₂ 'nia' ₂ nj'₅₄ ta₁.

'Ág'₅ jág₁ jé₁ca₂tó'₂, cuiin₂₃ Diú₄

20 Jui₁jmo₅₄ Diú₄ i₂jmo₅ 'ei₅ tei₄, i₂ca₂tág₃ táng₃ té₂le₃ quian'₅₄ jmi₂ a₂lí'₅₄ jág₁ a₂jiog₅ co₂tan₅₄, ca₂tág₃ Te₁gui'₅₄ Jesucristo quián₂ jniog₄ ja₁jme₁rë₂lín₅₄, dsa₂ juín'₂ 'éi₂ juig₅₄ já'₂ cha'₂, **21** jui₁jmo₅₄ bá₄ Diú₄ jui₁jmoi'₅₄ 'nia'₂ dsa₂ rë₂nia₅ jé₄ ca₂le₃jé₃ a₂dse₃ ia₁jaun₂ jmó'₂ a₂'nio₂ dsí₅ 'éi₂. Ján₃ bá₄ jui₁jmo₅₄ 'éi₂ 'e₂'nio₃ jmo₃ quian'₅₄ ca₂le₃jág₃ jniog₄ té₂le₃ quian'₅₄ Jesucristo. Jui₁le₂juín'₂ bá₄ 'éi₂ lia'₂ co₂tan₅₄. A₂méi₃.

22 Rin'₅₄ jniog₄, mi₅ jniá₂ quián'₂ 'nia'₂, jmo₄ bá₄ 'nia'₂ juín'₂ 'au'₂ quian'₅₄ jág₁ dse₃ la₂a₂chi₁len'₄ jniá₂ 'nia'₂, ia₁ tsá₃ jua'₅₄ njí₄ lë₃ 'lióng₂ jág₁ ma₂në₂táun₂ jniá₂ ne₄ si₂.

23 Jui₁le₂njí'₅₄ 'nia'₂ jág₁ jui₁lia'₂ rin'₅₄ jniog₄ Timoteo: ma₂dsei₅ bá₄ dsa₂ né'₃ 'má₃. Në₁jua'₂ ca₂guáin₂ njí'₅₄ ta₁, jaun₂ Jain₅₄ jniá₂ jé₁ma₂té₂ rë₁nei₅₄ jniá₂ i₁jing₁₂ 'nia'₂.

24 Cuiin₅₄ 'nia'₂ Diú₄ ca₂le₃jín₃ jui₁lia'₂ i₂jiog₅ quián'₂ 'nia'₂, quian'₅₄ ca₂le₃jín₃ gué'₂ dsa₂juig₂ quián₅ Diú₄.[‡] Rin'₅₄ jniog₄ i₂chan₂ Italia cuiin₂₃ Diú₄ 'nia'₂.

25 Jui₁jme₂gu'₅₄ bá₄ Diú₄ ca₂le₃jín'₃ 'nia'₂. A₂méi₃. § Co₂në₅.

[‡] **13:24** lit. "dsa₂ jnjíó₅,"

§ **13:25** A₂lin₅₄ chog₅₄ si₂ tsá₃ chi₁ton₅ "A₂méi₃."

**Jag₁ 'mí₂ a₂ma₂li'₅₄ quian'₅₄ Diu₄
New Testament in Chinantec, Tepetotutla
(MX:cnt:Chinantec, Tepetotutla)**

copyright © 1994 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Tepetotutla

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Tepetotutla [cnt], Mexico

Copyright Information

© 1994, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Tepetotutla

© 1994, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 30 Dec 2021
5c52af9e-3086-5d57-9b7e-2e495fea8899